ГОЛОС УКРАЇНИ

Влада — Радам!

Газета Верховної Ради України ◆ № 113 (363) ◆ Четвер, 18 червня 1992 року ◆ Ціна 1 крб.

Парламентська хроніка

ПАРТІЇ ЙДУТЬ В БІЙ

ДЕННЕ ТА ВЕЧІРНЄ ЗАСІДАННЯ 16 ЧЕРВНЯ

Депутати обговорили й затвердили до другого читання внесення змін і доповнень до Закону України про підприємництво, після другого читання проголосували за Закон України про об'єднання громадян. Від Комісії з питань законодавства і законності доповідав депутат Т. Стецьків. Перед закінченням засідання заслухали заяву з вимогами пікетів представників Донбасу і Запоріжжя та інформацію віце-прем'єра В. Ситника про ситуацію, що склалася після чергового підвищення цін на молочні продукти й спиртне. В. Ситник запевнив присутніх, що ціни підскочили, але населення до цього готове. Депутати не зовсім повірили, в самого населення ніхто не питав, а головуючий В. Гриньов закрив засідання.

(Закінчення на 2-й стор.).

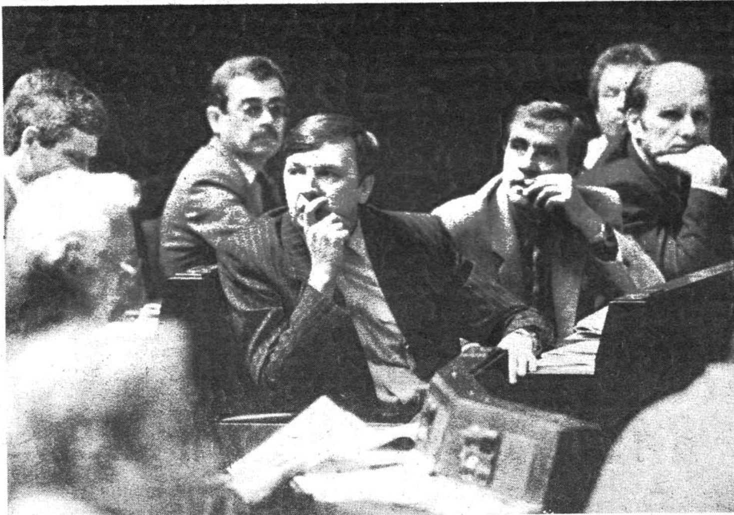

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

Зустріч з послом США

17 червня Голова Верховної Ради України І. С. Плющ прийняв Надзвичайного і Повноважного посла Сполучених Штатів Америки в Україні Романа Попадюка.

Під час розмови Іван Степанович розповів про соціально-політичну та економічну обстановку в Україні, про законодавчу роботу Верховної Ради. Наголошувалось, зокрема, що політичні реформи в Україні як незалежній державі ще не завершились. У нелегкій ситуації Верховна Рада є гарантом, стрижнем її політичної стабільності. Інформуючи посла про хід економічних реформ, їх складність, І. С. Плющ відзначив, що Верховна Рада поступово напрацьовує законодавчу основу для переходу до ринкових відносин, але на шляху радикальних перетворень в економіці зроблено ще небагато. Одна з основних причин «пробуксовує» виконавча влада.

Йшлося також про деякі питання зовнішньої політики України, зокрема розвитку економічних зв'язків з західними країнами. При цьому підкреслювалось, що Україна не чекає якихось гуманітарних подачок, а прагне до співпраці на взаємовигідній основі, створюючи умови для надійного вкладення іноземного капіталу в українську економіку.

Відбувся обмін думками і з інших питань, що становлять взаємний інтерес.

Прес-центр Верховної Ради України

ОРІЄНТИР — ІНТЕГРАЦІЯ ЗУСИЛЬ

Основні напрями політики незалежної України в галузі освоєння космосу, що формується, вперше представлені в ООН у ході загальної дискусії, яка почалась у вівторок на 35-й сесії Комітету по використанню космічного простору в мирних цілях. Виступаючи на сесії, глава делегації України Володимир Горбулін відзначив, що космічні дослідження є одним з пріоритетних напрямів, які користуються у нас державною підтримкою. Підтвердженням цього служить Указ Президента України про створення Національного космічного агентства.

Проголошення незалежності дало можливість самостійно виробляти політику в галузі космонавтики. Ми не ставимо перед собою мету створити повністю автономне космічне господарство. Весь світ йде іншим шляхом — інтеграції міжнародних зусиль. І наш магістральний напрям — активний розвиток міжнародного співробітництва. Початком такого співробітництва міг би стати вступ України в різні міжнародні організації, і, в першу чергу, в європейське космічне агентство.

МИТНИКИ ВИЛУЧИЛИ ІКОНИ

До різних сюрпризів звикли митники. Проте знахідка, виявлена працівниками Мостиської митниці в багажі «туристів» з Вологодської області, гідна подиву. Впереміж з різноманітним крамом комерсанти намагалися вивезти до Польщі двадцять одну старовинну ікону. Вони писані олією по дереву, в багатих позолочених, срібних та латунних окладах. Експерти Львівської картинної галереї прийшли до висновку, що всі ікони мають неабияке історичне та художнє значення. Такої ж думки спеціалісти щодо картини «Неопалима купина» невідомого майстра кінця XIX століття. Її вилучили на тій же митниці у мешканця Харкова, який теж віз полотно на продаж закордонним колекціонерам. Контрабандистів притягнено до відповідальності. Слідчі органи встановлюють, як потрапили цінні твори мистецтва в нечисті руки.

ВАЛЮТА ЗА ЗЕРНО

Кабінет Міністрів України видав розпорядження, згідно з яким будуть прискорені розрахунки з колгоспами, радгоспами та іншими сільгосппідприємствами, які продали зерно і насіння соняшнику відповідно до постанов Кабінету Міністрів України від 9 жовтня 1991 р. № 248 і 14 жовтня 1991 р. № 257 за валюту. Агропромбанку «Україна» надано право використовувати на ці цілі до 30 процентів коштів, що підлягають перерахуванню до Державного валютного фонду України.

Агропромбанк «Україна» щомісяця звітуватиме перед Кабінетом Міністрів та Національним банком України про витрачання валютних коштів для розрахунків за здані у 1991 році зерно і насіння соняшнику.

ТРЕТІЙ — НЕ ЗАЙВИЙ

Третього партнера — німецьку фірму «Сіменс» прийняли у свій союз технічні вузи Донецька і Магдебурга. Спільно вони вирішили відкрити на енергетичному факультеті Донецького політехнічного інституту німецьке відділення, випускники якого досконало володітимуть знаннями з автоматизації промислових установок і технічних комплексів. Українські студенти мають навчатись не тільки «вдома», а й у Магдебурзі. Фірма «Сіменс» надасть їм можливість проходити практику на провідних підприємствах Німеччини, а також у їх філіалах в інших країнах. Вона ж поставить у Донецьк свої навчально-лабораторні комплекси, направить сюди викладачів. Мета партнерів — підготувати спеціалістів світового рівня. Крім своїх професій, вони вивчать основи менеджменту і маркетингу. Слідом за німецьким у Донецьку планується відкрити англійське і французьке відділення.

УРЯДИ Республіки Гана і України, керуючись принципами Статуту ООН та бажанням встановити відносини дружби і взаємного співробітництва, вирішили встановити дипломатичні відносини між двома країнами на рівні посольств з 17 червня 1992 року.

УКАЗОМ Президента України від 15 червня 1992 року присвоєно почесні звання України групі працівників Київського науково-дослідного інституту клінічної та експериментальної хірургії за вагомий внесок у розвиток медичної науки, впровадження нових методів діагностики і лікування, подання висококваліфікованої медичної допомоги на різні світових досягнень.

УКАЗ Президента України

ПРО ПРИСВОЄННЯ ПОЧЕСНОГО ЗВАННЯ «ЗАСЛУЖЕНИЙ ЖУРНАЛІСТ УКРАЇНИ»

За журналістську самовідданість і високий професіоналізм присвоїти старшому редактору головної редакції програм для молоді Українського телебачення, народному депутату України БОЙКУ Вадиму Леонідовичу почесне звання «Заслужений журналіст України» (посмертно).

Президент України Л. КРАВЧУК

м. Київ,
15 червня 1992 року.

У наступному випуску

МИТРОПОЛИТ-МУЧЕНИК

Актуально

Іншого шляху немає

У республіці є сили, які штовхають Грузію до війни з СНД. Про це заявив Едуард Шеварднадзе під час зустрічі з представниками правоохоронних органів країни На його думку, загони «Мхедріоні» і частини національної гвардії якнайшвидше повинні перейти на казарменний стан. За словами Шеварднадзе, іншого шляху для нормалізації ситуації в республіці нема. Тим часом у місті Санакі пройшов мітинг прихильників екс-президента Гамсахурдіа. На ньому поширювалися листівки, у яких зазначалося, «що батько світового масонства Шеварднадзе спеціально розпалює конфлікт з Росією, аби викликати з нею війну і повністю винищити грузинську націю»

Протягом минулої доби у Південній Осетії продовжувалися бої. З боку грузинських сіл Ніказзі, Тамарашені і Ергнеті було обстріляно Цхінвалі. Під час інтенсивного нічного обстрілу адміністративного центру Південної Осетії загинув відомий осетинський актор Маірбек Джіоєв та поранено 15 мирних жителів.

Ще й жест доброї волі

Сполучені Штати і Росія досягнули домовленостей про поетапне скорочення стратегічних наступальних озброєнь до рівня трьох з половиною тисяч боєголовок для кожної з сторін. Президент Буш сказав, що це скорочення може відбутися до 2000 року. За його словами, сторони близькі до підписання конвенції з хімічної зброї. Прес-секретар російського Президента Костіков заявив, що Росія, як жест доброї волі, зніме з бойового чергування важкі ракети СС-18.

Але восени...

Вчора продовжила свою роботу сесія Верховної Ради Казахстану. Перед тим вона була перервана через весняно-польові роботи. Нині парламентарії повинні обговорити понад 70 питань порядку денного. Тим часом уряд республіки прийняв постанову про підвищення пенсій. Згідно з цим документом розмір пенсії казахстанців з першого жовтня 1992 року значно збільшиться.

Іран не втрачає надії

Тривають бої у Нагірному Карабасі. Під час сутичок між азербайджанськими військовими формуваннями і вірменськими силами самооборони у Мардакертському районі з обох боків загинуло понад тридцять чоловік.

Іран знову звернувся до лідерів Вірменії і Азербайджану з пропозицією про посередництво для врегулювання конфлікту у Нагірному Карабасі.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

Парламентська хроніка

ПАРТІЇ ЙДУТЬ В БІЙ

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

Як уже було сказано, депутатів біля стін ВР зустріли пікети представників Руху і трудящих індустріальних регіонів, і тому день видався гарячий. І хоча депутатам до цього не звикати, 16 червня стало характерним днем особливо з огляду на події останніх тижнів і днів.

А саме на загальне пожвавлення опозиційної і міжпартійної боротьби. В цей день до традиційних опозицій, національної (В. Чорновіл, частина Руху і К°) та національно-демократичної («Нова Україна» зі своїми прихильниками), приєдналася ще одна — соціалістична — на чолі з соцпартією О. Мороза. Її фракція офіційно заявила, що партія переходить до активного опонування всьому, що не задовольняє в роботі парламенту, уряду й Президента, і пропонуватиме свої варіанти розвитку держави.

Годі й говорити про те, що слова ці стали червоною шматиною для «антикомуністичного бика» в парламенті. І хоча головуючому І. Плющу вдалося повернути сесійний зал до законотворчої роботи, на парламентські кулуари та площу перед ВР він впливу не мав. А саме там нуртувала напружена робота. Партійні фракції і групи перегруповували сили і намацували потенційних союзників. Лідери, зокрема В. Чорновіл, виходили до пікетників і декларували свої погляди. Чи не вперше в стінах парламенту журналістів від себе активно проганяли рухівці, чим немало нас не просто здивували, а й засмутили і розчарували. Їй-бо, хотілося сказати: «Ай-яй-яй, шановні...»

Однак головні тенденції того, що відбувалося, простежити все-таки вдалося. По-перше, намітилося возз'єднання демократичних сил. Націонали відверто заявили про необхідність відновлення діяльності Народної Ради як координуючого органу демсил у парламенті. По-друге, до націоналів цілком можливе приєднання націонал-демократів і просто демократів з «Нової України» та інших нечітко структурованих груп. По-третє, з'явився ескіз об'єднувальної програми дій. Депутат І. Заєць про основу об'єднання сказав таке: уряд Фокіна, підвищуючи ціни, виштовхує маси людей за межу бідності, а соцпартія підбирає їх у свою соціальну базу під популістськими гаслами, тож можлива реставрація старих порядків. І з огляду на активізацію соціалістів навіть коли сам В. Фокін і гадки не має про свою участь у змальованому «плані», картина видається дуже схожою. А отже, з цього випливає й тактика дій: відставка уряду, розпуск парламенту, тиск на Президента Про це В. Чорновіл говорив пікетникам відверто.

А оскільки О. Мороз теж заявив, що його партія збирається активно пропагувати та популяризувати свої ідеї та агітувати за них маси, цілком можливо припустити, що Україна в найближчі місяці ризикує перетворитися на поле боротьби «за уми», людей, які перебувають сьогодні в політичній депресії від тих економічних незгод, що впали на голови й гаманці. В. Чорновіл чітко визначив засоби цієї боротьби: боротьба за вибори керівників місцевих органів самоврядування всіх рівнів, що передбачено новою Конституцією, збирання трьох мільйонів підписів під вимогою розпуску цієї ВР. «Вже пора створювати виборчі дільниці й готувати тіньові структури органів влади», — заявив він і навіть визначив дату початку: 1 вересня цього року. До чого це може призвести, поки що невідомо, але в разі успіху акції, як мінімум, парламентська криза, як на мене, нам гарантована...

Партіям було присвячене й засідання в сесійному залі. Про Закон про об'єднання громадян доповідач Т. Стецьків сказав: «Закон чітко розмежовує поняття «громадська організація» і «політична партія», а отже, згідно з ним кожне громадське об'єднання України має теж чітко визначатися, чим воно є. Якщо партія, то тільки бореться за владу і не займається комерцією, якщо громадська організація, то займається чим завгодно, комерцією також, але не політикою. Заборонні норми в цьому законі передбачені тільки тією мірою, якою відповідають інтересам безпеки будь-якої держави, зокрема України. Проміжна ланка, громадсько-політична організація, цим законом відкидається, зате партії й громадські організації можуть вступати в будь-які блоки, коаліції чи союзи на балансі інтересів і політичних поглядів. Такий закон, якщо буде прийнятий, сприятиме появі кількох політичних центрів, структуруванню суспільства й підвищенню політичної свідомості».

Закон затвердили, майже без змін. За винятком одної, чи не найважливішої. За пропозицією О. Мороза не прийняли норму про фінансову допомогу держави політичним партіям відповідно до результатів парламентських виборів. Нові партії таким чином опинилися на голодному пайку. Депутат О. Шевченко назвав це «комуністичним переворотом у Верховній Раді», та скасувати голоси («за» 231 депутат) він не зміг. На думку багатьох опозиціонерів, до символічної «комуністичної» цифри не вистачило тільки восьми голосів. Як на мене, більшість не зрозуміла одного: таких ударів політичні противники один одному не пробачають...

...Чорновіл заявив пікетникам на площі: «Ми боремося з урядом, парламентом, Президентом, але не з міліцією» і попросив не допускати провокаційних випадів.

Володимир СКАЧКО, парламентський кореспондент «Голосу України».

НАШІ ДОРОГИ—ЯК АФГАНІСТАН

Ранкове засідання 17 червня

Якщо раніше засідання розпочиналися з емоційної розрядки депутатів, то цього разу вже не втримався Голова Верховної Ради України Іван Плющ. А причиною стала дезинформація щодо попереднього пленарного засідання, поширена Укрінформом. Щоправда, Іван Степанович незаслужено спрямував критику на прес-службу Верховної Ради. А винні у поширенні недостовірної інформації саме укрінформівці, які замість повідомлення про прийняття відповідного Закону чомусь передали, що його вирішено обговорити ще й у третьому читанні. Але слід віддати належне головуючому в тому, що він не став робити з цього трагедії, а просто нагадав усім про відповідальність за об'єктивність інформації для народу України.

Далі, привітавши трьох народних депутатів з днем народження, сесія перейшла до розгляду питання «Про внесення змін до статей 149 і 152 Конституції України про внесення змін до Закону про судоустрій Української РСР та Кримінально-процесуального і Цивільно-процесуального кодексів Української РСР».

Звичайно, питання, яке розглядали парламентарії, досить специфічне, але доповідач — перший заступник голови Верховного Суду України Петро Цупренко досить доступно і логічно розповів про те, чому саме постала потреба у внесенні доповнень і змін до вищеназваних законодавчих актів Зокрема, це стосується народних засідателів, без яких за сьогоднішніми законами неможливо проводити судові засідання. Проте у зв'язку з поступовим переходом до ринкових відносин керівники підприємств і організацій не зацікавлені, щоб люди, які мають працювати на робочому місці, проводили дні, а іноді й тижні в залах судів.

Не зацікавлені й самі народні засідателі, оскільки втрачають у заробітній платі, а іноді можуть втратити й роботу, особливо коли розпочнеться скорочення робочих місць. Все це в кінцевому підсумку й привело до частих зривів судових засідань, тяганини, збільшення нерозглянутих справ і переповнення слідчих ізоляторів заарештованими. Тому запропоновано передбачити Законом можливість одноосібного розгляду суддями в першій інстанції деяких категорій кримінальних і більшості цивільних справ. Це має сприяти оперативності у здійсненні правосуддя. По суті, ця норма працюватиме лише в перехідний період. Далі згідно з прийнятими раніше законодавчими актами почне діяти інститут присяжних.

Після детального обговорення народні депутати схвалили запропоновані доповнення та зміни й перейшли до обговорення в першому читанні проекту Закону про дорожній рух.

Цифри, наведені в доповіді міністра транспорту України Ореста Климпуша, справляють гнітюче враження. Адже щорічно на дорогах України коїться до п'ятдесяти тисяч дорожньо-транспортних подій, під час яких гине більш як дев'ять тисяч і одержують травми майже п'ятдесят тисяч людей. І мав цілковиту рацію один з парламентаріїв, коли порівняв наші дороги з Афганістаном. А якщо брати суху статистику, то вони навіть багато небезпечніші. Причому якщо у США на тисячу потерпілих в автокатастрофах гине тринадцять людей, то у нас — до ста вісімдесяти. І серед головних причин такого стану є те, що в Україні немає державної законодавчої основи для вирішення питань безпеки дорожнього руху. Тож прийняття такого Закону вкрай потрібне.

Судячи з виступів депутатів, вони цілком усвідомлюють важливість розв'язання даної проблеми. Тому до закінчення ранкового засідання тривало обговорення проекту Закону.

Василь ТУГЛУК.

З ПРИВОДУ НОВИХ ЦІН

На черговому засіданні президії Ради Федерації незалежних профспілок України прийнято заяву в зв'язку з новим підвищенням цін. У ній відзначається, що після відпущення з 10 червня 1992 року цін на ряд найважливіших продуктів харчування (молоко, сир, сметану, ковбасні вироби) у вкрай важких умовах виживання опинилися пенсіонери, студенти, сім'ї працівників з низьким і навіть середнім доходом. Запроваджені виплати малозабезпеченим громадянам на придбання продовольчих товарів не компенсують понесених ними втрат Дії уряду без належних амортизуючих заходів призводять до подальшого падіння рівня життя переважної більшості населення і загострення соціальної напруги.

У заяві президія вимагає від Кабінету Міністрів України з метою пом'якшення негативних соціальних наслідків терміново затвердити розмір фізіологічного прожиткового мінімуму на 1992 рік, виходячи з рівня цін і тарифів, що склався в червні поточного року, офіційно встановити межу малозабезпеченості на 1992 рік не нижче фізіологічного прожиткового мінімуму, встановити державні дотації підприємствам, які закуповують продукти на спеціальне харчування працівникам, зайнятим на шкідливих виробництвах, до рівня цін травня поточного року, зберегти граничні розміри торговельних надбавок на основні продукти харчування.

РЕФОРМА ЧИ ЕКСПЕРИМЕНТИ?

Поєднання в місцевих Радах функцій органів влади і місцевого самоврядування виявилось невдалим. Здавалось би, це зрозуміло всім. Проте замість формування науково обгрунтованої концепції місцевого самоврядування в Україні, проведення муніципальної реформи у нас продовжують витрачати час на непродумані експерименти.

У той же час історія місцевого самоврядування, в тому числі і вітчизняна, не поступається за давністю історії держави. У різних країнах і за різних умов самоврядування в значній мірі визначало державний устрій, забезпечувало стабільність суспільного ладу.

У XIII столітті на основі досвіду італійських міст та німецького звичаєвого права виникло Магдебурзьке міське право. Вже в XIV—XV століттях ним користувалося і багато міст в Україні. Міста та містечка, яким надавалось Магдебурзьке право, переходили до самоврядування і ставали не залежними від феодалів. Магдебурзьке право проіснувало в Україні аж до XIX століття. Київ — останнє з українських міст Російської імперії, яке в 1834 році було позбавлено цього права царським указом.

Конструюючи українську муніципальну систему, ми стоїмо перед вибором: яка з діючих нині систем місцевого самоврядування може бути прийнята за основу? Зробити цей вибір нелегко, бо таких систем дуже багато. Але майже всі вони грунтуються на трьох основних теоріях місцевого самоврядування.

Теорія «природних прав общини» ототожнює діяльність і функції органів місцевого самоврядування з діяльністю і функціями общини. В основі цієї теорії твердження, що община, будучи самоврядним територіальним колективом, є таким же самоцінним утворенням, як і держава. Община як територіальний колектив людей, що спільно проживають, сформувалася раніше, ніж інститути держави. Вона, по аналогії з людиною і громадянином, має свої природні і невід'ємні права. Виходячи з цих тверджень, органи місцевого самоврядування мають власну компетенцію, не підпорядковані державі і знаходяться поза межами її влади. Кожен такий територіальний колектив самостійний у своїй діяльності і керується тільки Законом. Впливати на його діяльність держава може тільки опосередковано, через законодавство.

Є також і «державна теорія місцевого самоврядування». Її суть зводиться до твердження, що органи місцевого самоврядування є органами державного управління. Вони, у відповідності з цією теорією, не мають якихось самобутніх, природних прав власної, не залежної від держави компетенції. Органи місцевого самоврядування створюються державною владою, безпосередньо регулюються і підпорядковані їй. Таким чином, автори теорії вбачають в органах місцевого самоврядування агентів державної влади на місцевому рівні. Відповідно інститут місцевого самоврядування є структурним елементом державної влади.

Сформульована в середині XIX століття німецькою школою юристів, у чистому вигляді ця теорія нині не знаходить реалізації.

Певною мірою синтезує перші дві концепції «теорія громадського або господарського самоврядування». Інколи її називають теорією «громадсько-господарського місцевого самоврядування». В основі її твердження, що ор-

Влада Рад і влада Президента

гани місцевого самоврядування мають власну суверенну і природну компетенцію тільки в сфері неполітичних відносин, до яких, на думку авторів цієї концепції, держава байдужа, тобто в місцевих громадських і господарських справах. В ці місцеві справи держава не втручається, і вони вирішуються самими територіальними колективами. Таким чином, інститут місцевого самоврядування, у відповідності з цією теорією, в питаннях політичних фактично знаходиться в структурі державної влади, а в місцевих питаннях громадського і господарського характеру він діє поза її межами.

Яка ж з цих теорій могла б бути покладена в основу створюваної в Україні системи місцевого самоврядування? Враховуючи історичні традиції, досвід застосування Магдебурзького права, земську спадщину та нинішні соціально-економічні реалії, на мою думку, доцільно схилитися до вибору громадсько-господарської концепції. Це забезпечить можливість побудови в Україні міцної держави з ефективною владою і дійовими її низовими структурами. Одночасно створюються умови для прояву реальної самостійності населення в містах, селах і регіонах у разі вирішення місцевих справ.

Реальним кроком до проведення в Україні муніципальної реформи могло б стати рішення Верховної Ради про утворення уже найближчим часом компетентної робочої групи по підготовці її концепції.

Світовий досвід свідчить про доцільність існування двох або трьох рівнів місцевого самоврядування.

На нинішньому етапі варто, на мою думку, зберегти трирівневу структуру, дещо змінивши її елементи. Основною ланкою, враховуючи історичні традиції України, можна визначити міську та сільську громади. Статус органів самоврядування слід надати і таким територіальним одиницям, як сільський район та область. Дуже складне питання — розмежування компетенції між різними рівнями місцевого самоврядування. В умовах його відокремлення від державної влади доцільно ліквідувати вертикальну підпорядкованість в системі органів місцевого самоврядування. Таким чином кожному його рівню надати власну компетенцію. Взаємовідносини місцевих самоврядувань мають будуватися виключно на договірній основі, а спірні питання — вирішуватись у судовому порядку.

Складовою частиною муніципальної реформи повинно стати вирішення кола соціально-економічних проблем, створення надійних економічних основ місцевого самоврядування, законодавче закріплення муніципального майна як власності колективної, що перебуває у розпорядженні відповідних територіальних одиниць. Це стосується всіх об'єктів муніципальної власності, в тому числі і землі.

Для формування даної власності потрібен тривалий час. Тому слід передбачити поетапну передачу місцевим самоврядуванням різних галузей господарювання.

Доцільно надати органам місцевого самоврядування і право на додаткову ініціативу в законодавчо визначених межах.

Особлива проблема — забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування в господарській і соціальній сферах. Цю проблему не розв'язати без правового визнання територіальних колективів як однієї з ланок в економічній і політичній системах. Саме такий статус мають місцеві самоврядування в сучасних західних муніципальних системах. У нас же саме поняття «територіальний колектив» фактично відсутнє.

Надання місцевим самоврядуванням статусу територіальних колективів дозволить їм, з одного боку, залишитись представницькими органами, з іншого — стати суб'єктом економічної діяльності. Це відкриє перспективи для розвитку їх підприємницької діяльності, особливо на рівні міської та сільської громад. Цим громадам, на відміну від інших рівнів самоврядування, доцільно надати правовий статус господарської корпорації. Таким чином будуть закладені підвалини для економічної самодіяльності населення в місцях його проживання, що дозволить мобілізувати додаткові джерела соціально-економічного прогресу.

На цьому слід наголосити в зв'язку з існуючим правилом кібернетики, яке повністю може бути поширене і на діяльність органів місцевого самоврядування. Згідно з ним від працездатності низової ланки вирішальною мірою залежить працездатність системи в цілому. Без перебільшення можна стверджувати, що від того, як працюватимуть муніципальні установи, залежатиме ефективність економічної і політичної систем нової України.

У концепції муніципальної реформи доцільно передбачати вирішення і деяких інших проблем, в тому числі проведення з часом змін в адміністративно - територіальному поділі України.

Василь КРАВЧЕНКО,
заступник голови комітету з економіки Житомирського облвиконкому, кандидат економічних наук.

У постійних комісіях Верховної Ради України

ЄВРОПЕЙСЬКА ХАРТІЯ СТУКАЄТЬСЯ ДО УКРАЇНСЬКОЇ КОНСТИТУЦІЇ

Два закони, які сьогодні чи не найбільше суперечать один одному — про місцеве самоврядування і про представника Президента,— розробляли в Комісії з питань діяльності Рад народних депутатів, розвитку місцевого самоврядування. Приймали їх у різний час, мали вони різну мету, тому їх автори не вбачають великої провини в суперечностях, що виникли нині між владою Рад і президентською адміністрації.

— Для нормального суспільства такий шквал законів явище ненормальне,— коментує секретар Комісії Сергій Макаренко.— Проте у законотворчій роботі простежується і логіка, і послідовність.

Проблема самоврядування настільки складна, що не має навіть єдиних критеріїв. Факт — в Україні його не було ніколи. Видимість народної влади через представництво в Радах — красива казка. Отож Комісія однозначна в своєму прагненні це самоврядування впровадити.

Говорячи про розподіл влад, що маємо на увазі під Радянською? Судову, виконавчу чи законодавчу? І доходимо висновку — таке розмежування існує хіба що на рівні держави. Питання місцевого значення одноосібно вирішують виконкоми.

Перший закон про самоврядування виділив базовий рівень — населений пункт. Як і в усьому цивілізованому світі, де регіональне управління зустрічається чи не повсюдно. На це спрямовують і нові поправки до закону. Фактично, готується нова редакція.

Підправляти вже відпрацьовані положення насамперед змушує поява інституту президентських посадників. Зруйновано систему виконавчої, звужується сфера розподільчої влади, тож і маємо безвідповідальність. Коли треба було зробити прорив у командній системі, це було добре. А тепер з'явилася проблема з управлінням. Керівників багато, але нікому до пуття не зрозуміло, чим же займатися?

Закон про представника Президента у первісному вигляді десь логічно доповнював попередній, особливо не втручався в компетенцію Рад. На жаль, коли будьякий новий проект виходить на сесію, тут уже депутатами керує не логіка, а, скоріше, політичний інтерес. Одним здається, що ущемлюються Ради, прихильники жорсткої лінії вважають, що і так забагато честі низовим ланкам самоврядування. В підсумку численні поправки істотно порушують структуру закону.

Якщо говорити конкретно — виникли непорозуміння з комунальною власністю. Ми так і не змогли до кінця викласти чітку юридичну норму, на яких умовах Ради передають її у відання адміністрації. Дуже заплутане земельне питання. Тепер Комісія впритул займається поправками до Земельного кодексу.

— Принципове питання і функції якої з владних структур будуть посилюватися?

— На базовому рівні — однозначно розшириться компетенція органів місцевого самоврядування, зросте незалежність в адміністративному плані.

— Чи не заважатиме це голові адміністрації виконувати свої повноваження?

— Якщо він продовжуватиме грати роль голови виконкому,— безумовно. Коли ж користуватиметься своїми правами в рамках закону і втручатиметься лише у справи, важливі для державної політики, непорозумінь між двох влад не станеться.

— Щось оцінюємо, порівнюємо, узгоджуємо, виходячи із сьогоднішньої ситуації. Але ж із прийняттям нової Конституції вона може кардинально змінитися.

— І вчорашні, і сьогоднішні закони ми намагалися писати так, щоб потім їх істотно не переробляти. А найголовніше — щоб міцніло самоврядування.

— Отже, закон про самоврядування більш перспективний?

— Я просто не впевнений, чи збережеться корпус посадників у такому вигляді, яким він є нині. Кому не зрозуміло, що ці пости введено на час невизначеності державних структур, коли Президенту потрібно мати оперативний вплив на всі події. Думаю, що й не це перехворіємо. І знову ж, як вирішить Конституція — обиратиметься голова адміністрації чи призначатиметься? Немає остаточної відповіді ще на одне принципове питання — чи матиме Україна федеративний устрій? Чи будуть автономними області, які одержать права на видання власних законодавчих актів? Поділиться Верховна Рада частиною своїх повноважень з обласними Радами?

Про якісь нові пошуки нашої Комісії можна говорити, лише маючи відповіді на цей список питань. А нині роботи вистачає: потрібно підправити більшість законів Верховної Ради, щоб вони не суперечили основним принципам місцевого самоврядування.

Посилено вивчаємо світовий досвід. Скажімо, існує європейська Хартія про місцеве самоврядування. Дуже цікавий документ, підписаний практично всіма державами — учасницями Співтовариства. На жаль, нам поки що ні з чим до них приєднатися.

А з другого боку, ці самі засади закладено і в нашому законодавстві. Треба їх лише розвивати і сміливо вносити до нової Конституції. Власне, ця хартія вже є готовим окремим розділом. Комісія буде це наполегливо відстоювати, щоб якомога далі розширювати межі місцевого самоврядування.

Інтерв'ю узяв Сергій СКИБА.

Телеграфним рядком із Донецька

ЧЕРЕЗ П'ЯТИРІЧКУ

Введення в експлуатацію другої черги шахти «Південно - Донбаська» № 3 перенесено аж на 1997 рік. Просто в дирекції підприємства немає коштів, щоб розрахуватися з шахтобудівниками.

ТРОЯНДИ-МАНДРІВНИКИ

2 тисячі кущів троянд посадили цієї весни комунальники Сніжного. Та пройшли площами й вулицями індивідуали, і всі черенки опинилися в їхніх палісадниках. Дай Боже, щоб прийнялися!

ОРКЕСТР НА ВУЛИЦІ

У вихідні цього літа на центральній площі Донецька даватиме концерти симфонічний оркестр обласної філармонії. Його спонсори — енергетики міста.

КОНВЕРСІЯ НА МАЗІ

На Горлівському хімічному комбінаті розпочнеться випуск гостродефіцитної сірко-ртутної мазі, яка використовується в медицині для лікування шкірних захворювань. Освоєння нового виду продукції передбачено програмою конверсії підприємства.

САУНА — ЦЕ НЕБЕЗПЕЧНО

На території Донецького металургійного заводу від неправильної експлуатації обладнання згоріла сауна. Два чоловіки загинули.

Юрій ДОЦЕНКО.

ЛОТ запрошує у політ

Що треба, щоб нова авіалінія стала популярною? Звичайно, реклама. І тому керівники польської повітряної авіакомпанії ЛОТ запросили у перший політ з Варшави до Києва журналістів.

Наші польські колеги познайомилися із столицею України, а потім у посольстві Польщі зустрілися з українськими журналістами. Відбулася презентація нової авіалінії Варшава — Київ. Відтепер двічі на тиждень, у вівторок і п'ятницю, з Києва можна буде добратися до Варшави, де дуже зручно зробити пересадку на літаки, що зв'язують Польщу з Австралією, США, Канадою...

Отже, ЛОТ запрошує у політ.

Фото **Олександра КЛИМЕНКА.**

Добра вість

МІНЯЄМО АМОФОС НА ЗДОРОВ'Я

В обмін на партію амофосу одна з китайських фірм поставить у Суми установку для подрібнення каменів у нирках. Це лише одна з багатьох угод, укладених у рамках міжнародної конференції з проблем ультразвукової діагностики, яка відбулася в нашому місті. Вперше в Україні її організували японський навчальний центр «Іскра — Алока» та московська фірма «Сервіс-інструмент».

Віталій МАКСЮТЕНКО. Суми.

Прем'єра

Доля з пов'язкою на очах

Невеликий колектив Львівського камерного музично-поетичного театру-студії «Доля» втілив грандіозний задум — постановку опери Дмитра Бортнянського «Алкід». Театр не випадково називається «Доля». Він тримається виключно на любові до високого мистецтва творців та їхніх меценатів з виробничо-технічного об'єднання «Атмосфера», а також тих львів'ян, котрі з великою повагою ставляться до свого дітища. «Доля» об'єднала саме тих митців, які почувалися знедоленими при тоталітарному режимі. Передусім це стосується головного режисера театру Євгена Козака.

Оперу «Алкід» 27-річний композитор Дмитро Бортнянський написав під час десятирічного стажування в Італії (1769—1779 р. р.). Поставлена 1778 року у Венеції опера з тріумфальним успіхом пройшла на сценах провідних театрів Італії, а потім на 200 років була забута і вважалася загубленою. Недавно її віднайшли в бібліотеці Британського музею. Шедевром видатного українського композитора зацікавилися академічні театри України, а невеликий творчий колектив «Долі» випередив їх. І не просто випередив, а задав тон високою культурою виконання, блискучим сценічним втіленням (диригент-постановник — Мирон Юсипович, художник-постановник — Орест Скоп, режисер — Євген Козак).

Під час антракту Євген Козак з тривогою говорив про те, що кращі музиканти залишають Л... чоловік виїхал... ками шукати ... світах. А що ... відроджуватим... народу? Сюже... кід» звучить, ... ня тим, хто ... бір. Адже пере... стелилися дві ... — легка й бе... га насолод. Д... мовиддана пра... ких помислів. ... лоди спокушу... цянками безту... тя, інша ж ... соке призначе...

В ім'я вис... «Долю» підтр... льний директо... сфера» Юрій ... його колеги. ... помислів теат... не має власно... ловою і орен... шахового клу... тася доброді... кошти на спо... м'ятника [illegible] ... Глухові.

Окса...

Львів.

Слово рідне

НА ОРІХІВЩИНІ — БЕЗ ЗМІН

Днями до корпункту завітав голова осередку Товариства української мови села Омельник Оріхівського району Іван Сухар:

— Уже понад два роки наша мова — державна. Проте в районі, де майже 90 відсотків жителів — українці, цей закон і досі зневажають. Усі установи, підприємства, колгоспи, майже всі сільські Ради ведуть діловодство «на официальном языке» колишнього Союзу. На автостанції в райцентрі маршрути оголошують також російською мовою. На моє зауваження директор відповів: «Как хатім, так і балакаєм...». Отже, й надалі зросійщуються тисячі людей, особливо ж болить душа за молодь, учнів шкіл, технікуму, вихованців численних дитсадків... Доки ж таке триватиме?

Пропоную створити спеціальні комісії для атестації керівників усіх рангів на знання української мови. Бо все починається, як відомо, з голови.

Олександр МИХАЙЛЮТА. Запоріжжя.

Фотофакт

СВ... ХР...

Є та... чоловіка. За... маєток, і зд... ється чолові... поди, за що ... кий важкий ... би ти мені й... важчого не б...

— Покаж... — он усі хр... Побачив ч... шого, найваж...

— Це мій... — Ні, — ... — А, мож... ній?

— Не той... Вибирав, ... врешті діста... — на долон...

— Оце т... крив йому Г...

...У кожно... свій хрест в... чим. «Та є ... далебі. Кому... че, ніж тоб... Костенко.

Озирнімос... Озирнімося ... що ночують ... що рахують ... кого ані да... рідної ду... мала і допо... Їх хрест — ...

Фо... МАЛА...

Коротко

БАЗА ДІЛИТЬСЯ З ФЕРМЕРОМ

Обласне об'єднання «Облагропостач» влаштувало день відкритих дверей для буковинських фермерів. Їм було надано можливість придбати сільськогосподарську техніку та запчастини до неї. Землевласники були раді такій нагоді. Приміром, фермер з Вижниччини В. Соломко купив собі трактор і автомобіль.

«Облагропостач» створив недоторканий фонд для підтримки фермерів.

Василь БАБУХ. Чернівецька область.

Прецедент

ГРУЗИНСЬКИЙ КОРЕЙКО

У Дніпропетровському аеропорту співробітники міліції затримали громадянина Грузії, який займався контрабандою та підпільним бізнесом. З його автомобіля вилучено 95 тисяч карбованців, а в готельному номері знайдено ще 900 тисяч купонів. Купонний мільйонер грузинського походження потрапив у «фільтр», встановлений дніпропетровською міліцією. Операція під такою назвою тривала тиждень, і в її ході було викрито 69 злочинців, розшукано 26 осіб, які ухилялися від правосуддя, вилучено 6 одиниць вогнепальної зброї, затримано 1755 правопорушників.

Інформ — «Собор». Дніпропетровськ.

Реалії

НЕМАЄ СИЛИ В «ГІДРОСИЛИ»

Зупинилося одне з найбільших підприємств Кіровограда — завод «Гідросила». Ще місяць-два тому його трудівники успішно співробітничали з чехо-словацькими колегами, виготовляли сучасні гідростатичні трансмісії та паливні насоси для багатьох машинобудівних підприємств СНД, мали валютні надходження. А нині в цехах — незвична тиша. За попередніми прогнозами, зупинка триватиме місяць. Її причиною, на думку адміністрації, стала повільна робота уряду, який і досі не зміг укласти міждержавні угоди про взаємний обмін товарами та міжнародну торгівлю з країнами, куди йшла їхня продукція. Нині український ринок насичено, а підприємства Росії не поспішають з оплатою боргу, який складає вже 600 мільйонів карбованців.

Микола ВОЛОК. Кіровоград.

«І ПІШЛИ МИ З ХРУЩОВИМ У НЕБО»

Нова зустріч

Про цілительку з Кременчука Н. Чернявську, яка лікує епілепсію, наші читачі дізналися із статті «Наснився Пушкін у циліндрі», надрукованій 7 березня. Тоді десятки людей хотіли потрапити на її сеанси, але, як говориться, вийшла накладка — госпрозрахункову поліклініку, де Ніні Семенівні надавали приміщення, з невідомих причин ліквідували. Хворих, які на свій страх і ризик вирушили в дорогу, їй довелося приймати вдома, а тим, хто надсилав листи, давати відповідь: «Пробачте, не маю можливостей».

І ось новина: міська дитяча поліклініка № 2 запросила Чернявську до себе. Щоправда, виділили їй не кабінет, а басейн. І лише на дві години. Але й це уже щось...

— Я не знала, що «Голос України» читають за кордоном, — говорить Ніна Семенівна. — Тому дуже здивувалася, коли одержала листа з Канади. Батьки просять вилікувати їхню доньку Лесю. Звичайно ж, Чернявська не подалася до Канади. Поки що ми живемо не в тому світі, де можна о будь-якій годині доби спокійно вилетіти до Торонто, Парижа, Лондона... Та й валюти нам ніхто не платить, і купонів хіба що на проїзд до Конотопа вистачить. Тому Ніна Семенівна, як екстрасенс, вчинила простіше — взялася лікувати дівчину заочно, по її фотографії.

— Робота тривала, — каже вона, — але буде повний успіх. Я вже зараз відчуваю, що Лесі стає краще. Як подумаю, що в Канаді живуть українці, то дуже хочеться допомогти їм, чим можу. Правда, з часом важкувато. У нас — ніч, у них — ранок. Доводиться підлаштовуватись під Торонто, щоб проводити сеанси.

З дозволу Ніни Семенівни розглядаю фотографії її пацієнтів. В основному це молодь. Симпатичні хлопці й дівчата. Красуні й красені. Жити б їм, радіючи, якби не оця проклятуща хвороба.

Прочитавши про Чернявську, Еміль К. із Запоріжжя сам підійшов до матері: «Поїдемо в Кременчук. Я відчуваю, що саме вона мене вилікує!» І відчуття його не підвело, хоча до цього дев'ять він тільки не побував. Сеанс закінчився, але хлопець не хотів виходити з того чудового стану, в який нарешті потрапив. «Еміль, — запитала його Ніна Семенівна, — ти ще хочеш ось так побути?» Він ствердно кивнув головою. І це лише після першого сеансу.

Подібних прикладів багато, тож не варто зупинятися на кожному. Для читачів головне зазначити ось що: Чернявська береться лікувати лише епілепсію. Всі інші хвороби — не її сфера.

— Ніно Семенівно, — не втримуюсь я, — а що то за байка про вас і Хрущова?

— Не байка, а сон, — сміється вона. — То було 1961 року. Я вранці прийшла в інститут і розповіла однокурсницям, що мені наснився сам Микита Сергійович. Ніби він узяв мене за руку і повів високими східцями, що вели прямо в небо. Ми посміялись, пожартували, а незабаром по радіо оголосили про політ Юрія Гагаріна. Дівчата дивилися на мене як на провидицю...

Зв'язатися з Ніною Семенівною можна таким шляхом. Напишіть їй листа за адресою: **315327, Полтавська область, м. Кременчук-27, «До запитання». Чернявській Н. С.** У листі максимально чітко опишіть діагноз або ознаки захворювання, основні дані про пацієнта. Вкладіть до конверта поштову картку з вашою домашньою адресою. Відповідь одержите протягом двох місяців.

Олександр ВИНОКУРОВ. Полтавська область.

...оліт

...ія нової ... — Київ. ...тиждень, у ... з Києбратися до ... зручно на літаки, ...ольщу з Канадою... ...прошує у

Фото ...МЕНКА.

Прем'єра

Доля з пов'язкою на очах

Невеликий колектив Львівського камерного музично-поетичного театру-студії «Доля» втілив грандіозний задум — постановку опери Дмитра Бортнянського «Алкід». Театр не випадково називається «Доля». Він тримається виключно на любові до високого мистецтва творців та їхніх меценатів з виробничо-технічного об'єднання «Атмосфера», а також тих львів'ян, котрі з великою повагою ставляться до свого дітища. «Доля» об'єднала саме тих митців, які почувалися знедоленими при тоталітарному режимі. Передусім це стосується головного режисера театру Євгена Козака.

Оперу «Алкід» 27-річний композитор Дмитро Бортнянський написав під час десятирічного стажування в Італії (1769—1779 р. р.). Поставлена 1778 року у Венеції опера з тріумфальним успіхом пройшла на сценах провідних театрів Італії, а потім на 200 років була забута і вважалася загубленою. Недавно її віднайшли в бібліотеці Британського музею. Шедевром видатного українського композитора зацікавилися академічні театри України, а невеликий творчий колектив «Долі» випередив їх. І не просто випередив, а задав тон високою культурою виконання, блискучим сценічним втіленням (диригент-постановник — Мирон Юсипович, художник-постановник — Орест Скоп, режисер — Євген Козак).

Під час антракту Євген Козак з тривогою говорив про те, що кращі музиканти залишають Львів. Сімдесят чоловік виїхало останніми роками шукати долі в чужих світах. А що ж далі? Хто відроджуватиме духовність народу? Сюжет опери «Алкід» звучить, мов нагадування тим, хто нині робить вибір. Адже перед Алкідом простелилися дві дороги. Перша — легка й безтурботна дорога насолод. Друга — то самовіддана праця в ім'я високих помислів. Богиня насолоди спокушує Алкіда обіцянками безтурботного життя, інша ж нагадує про високе призначення людини.

В ім'я високих помислів «Долю» підтримують генеральний директор ВТО «Атмосфера» Юрій Воробйов та його колеги. В ім'я високих помислів театр «Доля», який не має власного даху над головою і орендує приміщення шахового клубу, теж займається добродійством, збираючи кошти на спорудження пам'ятника Дмитру Бо[illegible]нському на [illegible] бать[illegible]ні в Глухові.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

Гості редакції

Будемо добрими су...

Галина Яківна Якубович — заступник генер... тора Державного департаменту Молдови з на... тань. Молдовани, буває, закидають їй україн... ня, а українці в полемічному запалі докоря... хильність до Молдови.

— Ким же ви, пані Галино, є насправді?

— Тим, ким мене народила мати,— українкою. Але я живу в Молдові, люблю цю республіку, її людей. І скільки моїх можливостей, знань і досвіду працюю заради процвітання Молдови.

Нас, українців у Молдові, чотирнадцять відсотків від усього населення країни. Це, як визнає і шановний Президент Снегур, друга корінна нація в республіці. Українці в Молдові пережили всі ті асиміляційні процеси, які відбувалися на території колишнього Радянського Союзу: руйнацію культури, духовності. Це одна з головних, на моє глибоке переконання, причин сьогоднішніх політичних конфліктів у Молдові. І справа тут не тільки в мові.

Розуміючи це, уряд Молдови робить нині дуже багато для розвитку інших культур. Ось нещодавно прийнято Указ Президента про розвиток української мови і української культури на молдовській території. Так само діє уряд і щодо інших національностей. Наш Державний департамент створено для практичної реалізації цієї політики. Крім того, ми проводимо консультативну роботу, займаємося проблемою біженців, вирішенням питань пенсійного забезпечення, міграційних процесів.

У цьому році в Кишиневі відкриваються чотири школи, гімназія, дитячі садочки, де виховання здійснюватиметься українською мовою. І я вірю: чим більше в нас буде українських, та й не тільки українських, шкіл, театрів, газет, чим більше виходитиме книг українською, російською, бе... гаузькою, євр... скоріше ми д... злагоди в Мо... думаю: адже ... коли в Украї... сусідка, в як... ки українців, ... до неї ставля...

Я декілька ... вала в Києві. ... угоду з Міні... ти України. Т... зможуть вчит... ких вузах на ... вах, що і жит... сподіваюся й ... працю з боку... терства культу...

Так хочеться...

Слово рідне

НА ОРІХІВЩИНІ — БЕЗ ЗМІН

Днями до корпункту завітав голова осередку Товариства української мови села Омельник Оріхівського району Іван Сухар:

— Уже понад два роки наша мова — державна. Проте в районі, де майже 90 відсотків жителів — українці, цей закон і досі зневажають. Усі установи, підприємства, колгоспи, майже всі сільські Ради ведуть діловодство «на официальном языке» колишнього Союзу. На автостанції в райцентрі маршрути оголошують також російською мовою. На моє зауваження директор відповів: «Как хатім, так і балакаєм...». Отже, й надалі зросійщуються тисячі людей, особливо ж болить душа за молодь, учнів шкіл, технікуму, вихованців численних дитсадків... Доки ж таке триватиме?

Пропоную створити спеціальні комісії для атестації керівників усіх рангів на знання української мови. Бо все починається, як відомо, з голови.

Олександр МИХАЙЛЮТА.

Запоріжжя.

...ОВ'Я

...ті. Вперше ...ганізували ...ний центр ...та москов...віс-інстру...

...ТЕНКО.

Прецедент

ГРУЗИНСЬКИЙ КОРЕЙКО

У Дніпропетровському аеропорту співробітники міліції затримали громадянина Грузії, який займався контрабандою та підпільним бізнесом. З його автомобіля вилучено 95 тисяч карбованців, а в готельному номері знайдено ще 900 тисяч купонів. Купонний мільйонер грузинського походження потрапив у «фільтр», встановлений дніпропетровською міліцією. Операція під такою назвою тривала тиждень, і в її ході було викрито 69 злочинців, розшукано 26 осіб, які ухилялися від правосуддя, вилучено 6 одиниць вогнепальної зброї, затримано 1755 правопорушників.

Інформ — «Собор».

Дніпропетровськ.

...РОМ

...оломко ку... і автомо... створив ... для під...

...БАБУХ. ...асть.

Фотофакт

СВІЙ ХРЕСТ

Є та[illegible] притча, [illegible] біда чоловіка забрала і [illegible]ю, і маєток, і здоров'я. Звертається чоловік до Бога: «Господи, за що мені дістався такий важкий хрест? Показав би ти мені його, бо, здається, важчого не буває».

— Покажу,— сказав Бог,— он усі хресті всіх людей.

Побачив чоловік найбільшого, найважчого.

— Це мій?

— Ні, — каже Бог.

— А, може, оцей, середній?

— Не той.

Вибирав, вибирав чоловік, врешті дістався найменшого — на долоні вмістився.

— Оце твій хрест,— відкрив йому Господь.

...У кожного свій хрест. І свій хрест видається найважчим. «Та є печальна втіха далебі, Комусь на світі важче, ніж тобі». Це — Ліна Костенко.

Озирнімося не во гніві. Озирнімося на людей. Тих, що ночують у переходах, тих, що рахують копійки. Тих, у кого ані даху над головою, ані рідної душі, яка б підтримала і допомогла у скруті. Їх хрест — важчий.

Я. ЗОРІВНА.

Фото Олександра МАЛАХОВСЬКОГО.

Проблеми

ЯК ЖИТИ ДАЛІ?

Ось уже чотири тижні до Вірменії не надходить газ. Усю енергетику республіки переведено на рідке паливо.

Та, як повідомив начальник управління залізницями Вірменії А. Кандилян, сьогодні в країну замість необхідних дванадцяти тисяч тонн мазуту за добу надходить менше восьми. Річ у тому, що на одній із станцій поблизу грузинського міста Сухумі заблоковані залізничні колії. Населення цієї місцевості таким чином намагалося висловити обурення з приводу вбивства тут (членами якоїсь банди) дитини. Через цю станцію встигло «проскочити» до Вірменії 15 поїздів. Їхнього вантажу (мазуту) вірменським електростанціям вистачить всього на два дні.

Крім того, на території Азербайджану та Грузії ешелони, що направляються в республіку, постійно грабують.

Ара МЕЛІКСЕТЯН.

Єреван.

...міліція нас береже

НА ПОРЯДКУ ДЕННОМУ ЄВРОПИ — ПРОБЛЕМИ НЕПОВНОЛІТНІХ

Як запобігти злочинності неповнолітніх, сприяти розвитку систем підліткової юстиції та визначення програми соціальної реабілітації правопорушників — такі питання розглядалися на Регіональному семінарі представників Центральної та Східної Європи з питань неповнолітніх, які конфліктують із законом.

Семінар організували Міністерство юстиції Румунії та Міжнародна організація захисту дітей за участю Дитячого фонду ООН, Міжнародної асоціації суддів з питань підлітків і сім'ї та Ради Європи.

Своїми думками та пропозиціями щодо розвитку системи підліткової юстиції поділилися кримінологи, соціологи, правознавці, працівники системи освіти, лікарі, психологи, судді та адвокати. Виступаючі поінформували учасників семінару про порядок вирішення зазначених питань у межах їх національних систем кримінальної юстиції.

Учасники семінару ознайомилися з умовами утримання неповнолітніх правопорушників у виправно-трудовій школі в місті Гаешті поблизу Бухареста. Для правопорушників віком від 14 до 18 років там організовано обов'язкове навчання для одержання середньої освіти, професійне навчання, у них виховується належне ставлення до праці. Для цього в школі є деревообробне та швейне виробництво, підсобне господарство. Як захід покарання тут застосовуються утримання їх в ізоляторі, заборона відвідування батьками та одержання ними листів. Як заохочувальний захід — дозвіл на проведення свят вдома, частіше відвідування їх батьками.

Із зацікавленням присутні вислухали інформацію делегації України про діяльність Українського фонду міжнародного молодіжного співробітництва та Федерації соціальної допомоги молоді.

Члени делегацій України та Білорусі побували в Академії поліції в Бухаресті. Цей спеціальний навчальний заклад готує фахівців — офіцерів для провідних служб органів поліції країни, випускники отримують диплом про вищу юридичну освіту. Тут читають лекції і проводять практичні заняття не тільки румунські викладачі, а й вчені з інших країн, зокрема США, Франції. Навчальні класи та аудиторії обладнано сучасними технічними засобами, телевізійною технікою. Декан факультету, професор Г. Хісторіану запропонував встановити ділові відносини з аналогічними навчальними закладами МВС України.

Григорій СТЕЛЬМАХ, начальник відділення ГУКР МВС України, учасник семінару.

...ХРУЩОВИМ У НЕБО»

Нова зустріч

...Чернявська ...нади. Поки в тому сві...дь-який то...о вилетіти ...ка, Лондо... нам ніхто ...іх хіба що ...опа виста... Семенівна, ...нила про...кувати дів... фотогра...

...вала,— ка... повний ...відчуваю, ...е. Як по...ді живуть ...хочеться ...можу. ...відчувато. ...х — ранок. ...товуватись ...проводити ...Семенівни ...фі її па...му це мо...лодь. Симпатичні хлопці й дівчата. Красуні й красені. Жити б їм, радіючи, якби не оця проклятуща хвороба.

Прочитавши про Чернявську, Еміль К. із Запоріжжя сам підійшов до матері: «Поїдемо в Кременчук. Я відчуваю, що саме вона мене вилікує!» І відчуття його не підвело, хоча до цього він тільки не побував. Сеанс закінчився, але хлопець не хотів виходити з того чудового стану, в який нарешті потрапив. «Еміль,— запитала його Ніна Семенівна,— ти ще хочеш ось так побути?» Він ствердно кивнув головою. І це лише після першого сеансу.

Подібних прикладів багато, тож не варто зупинятися на кожному. Для читачів головне зазначити ось що: Чернявська береться лікувати лише епілепсію. Всі інші хвороби — не її сфера.

— Ніно Семенівно, — не втримуюсь я,— а що то за байка про вас і Хрущова?

— Не байка, а сон,— сміється вона.— То було 1961 року. Я вранці прийшла в інститут і розповіла однокурсницям, що мені наснився сам Микита Сергійович. Ніби він узяв мене за руку і повів високими східцями, що вели прямо в небо. Ми посміялись, пожартували, а незабаром по радіо оголосили про політ Юрія Гагаріна. Дівчата дивилися на мене як на провидицю...

Зв'язатися з Ніною Семенівною можна таким шляхом. Напишіть їй листа за адресою: **315327, Полтавська область, м. Кременчук-27, «До запитання». Чернявській Н. С.** У листі максимально чітко опишіть діагноз або ознаки захворювання, основні дані про пацієнта. Вкладіть до конверта поштову картку з вашою домашньою адресою. Відповідь одержите протягом двох місяців.

Олександр ВИНОКУРОВ.

Полтавська область.

«Мі...

На думку е... ція надасть У... ближчими тиж... на суму 500 м... ків. Залишаєт... лювати низку... блем. Ці кош... для фінансува... вих і сільськ... проектів, буду... ми», а цілі в ... значатимуться... України.

Після Росі... ки, яка одер... таті лютневого... са Єльцина де... мільярда фра... півлю обладна... стала другою... колишнього С... жує францу... Хоча в цій р... народжується,... ще багато ... — вихід з ек... зи, конверсія ... мисловості,... діляють їй ві... французька ко...

СПІЛЬНО СП... ПОТРЕБАМ Б...

Одна з найб... ких адвокатськ... наді «Мітчел, Е... кий» уклала уго... цю з аналогіч... Україні — ки... дою». Згідно з ... ська адвокатсь... своє бюро в К... ти потребам ... несу і торгівлі...

З ГАСТРОЛЯ...

Молода аме... стка українськ... ня, випускниця... ної школи «Дж... Йорку, Уляна ... час цьогорічно... ропі планує т... гастролями в ... тистка — лау... талантів штат... Вона вже дала... ті у Нью-Йор... виступала з п... грамою на те... пертуарі Пінк... Баха, Брамса,... на та Ревуцько...

НОВА ГУЦУЛ... ЦЕРКВА

У передмісті... ростає прекра... гуцульська цер... релігійна гром... ко-католицької ... Трійці. Будівни... домий столяр... Юрій Костів.

в. Сімдесят
останніми ро-
лі в чужих
далі? Хто
духовність
опери «Ал-
в нагадуван-
і робить ви-
Алкідом про-
роги. Перша
рботна доро-
га — то са-
в ім'я висо-
Богиня насо-
Алкіда обі-
отного жит-
адує про ви-
людини.
х помислів
ують генера-
ВТО «Атмо-
робйов та
ім'я високих
Доля», який
даху над го-
приміщення
теж займає-
м, збираючи
ження па-
Бо...янсь-
ть... ...ині в

ТЕЛЕНЧІ.

Гості редакції

Будемо добрими сусідами

Галина Яківна Якубович — заступник генерального директора Державного департаменту Молдови з національних питань. Молдовани, буває, закидають їй українське походження, а українці в полемічному запалі докоряють їй за прихильність до Молдови.

— Ким же ви, пані Галино, є насправді?

— Тим, ким мене народила мати,— українкою. Але я живу в Молдові, люблю цю республіку, її людей. І скільки моїх можливостей, знань і досвіду працюю заради процвітання Молдови.

Нас, українців у Молдові, чотирнадцять відсотків від усього населення країни. Це, як визнає і шановний Президент Снєгур, друга корінна нація в республіці. Українці в Молдові пережили всі ті асиміляційні процеси, які відбувалися на території колишнього Радянського Союзу: руйнацію культури, духовності. Це одна з головних, на моє глибоке переконання, причин сьогоднішніх політичних конфліктів у Молдові. І справа тут не тільки в мові.

Розуміючи це, уряд Молдови робить нині дуже багато для розвитку інших культур. Ось нещодавно прийнято Указ Президента про розвиток української мови і української культури на молдовській території. Так само діє уряд і щодо інших національностей. Наш Державний департамент створено для практичної реалізації цієї політики. Крім того, ми провадимо консультативну роботу, займаємося проблемою біженців, вирішенням питань пенсійного забезпечення, міграційних процесів.

У цьому році в Кишиневі відкриваються чотири школи, гімназія, дитячі садочки, де виховання здійснюватиметься українською мовою. І я вірю: чим більше в нас буде українських, та й не тільки українських, шкіл, театрів, газет, чим більше виходитиме книг українською, російською, болгарською, гагаузькою, єврейською, тим скоріше ми дійдемо миру і злагоди в Молдові. А ще я думаю: адже це прекрасно, коли в України буде така сусідка, в якій живе стільки українців, які дружньо до неї ставляться.

Я декілька днів перебувала в Києві. Ми підписали угоду з Міністерством освіти України. Тепер наші діти зможуть вчитися в українських вузах на тих самих умовах, що і жителі України. Я сподіваюся й на ширшу співпрацю з боку вашого Міністерства культури.

Так хочеться, щоб спілкувалися люди один з одним не мовою куль, а словом Тараса Шевченка і Міхая Емінеску, піснями Володимира Татарченка і Євгенія Доги. Це єдиний і справжній шлях до миру, добра і злагоди.

Розмову записала Наталія ДЗЮБЕНКО.

Експрес-новини

Звільнення двох німецьких заложників у Бейруті затримується. Вони останні із громадян західних країн, яких утримують у Лівані. Власті країни обіцяють видати їх найближчим часом.

* * *

Представник верховного комісара ООН у справах біженців заявив, що доставка гуманітарної допомоги до колишньої Югославії фактично припинилася у зв'язку із закриттям її європейських кордонів. У Боснії люди вийшли на вулиці столиці в пошуках продуктів після тижнів запеклих сутичок. Тим часом у Стамбулі делегати 46 мусульманських країн відкрили нараду з обговорення ситуації в Боснії і Герцеговині.

* * *

Ізраїльські власті заарештували без оголошення звинувачень двох членів групи радників палестинської делегації на мирних переговорах по Близькому Сходу. Один з них — відомий прихильник демократичного фронту за звільнення Палестини, інший — член угруповання «Фатах» Організації визволення Палестини. Обидва — мешканці сектора Газа.

* * *

Представники опозиції в уряді президента Іраку проводять у Відні попередні переговори з метою скоординувати зусилля для усунення Хусейна.

* * *

Прем'єр-міністр Польщі Павлек вказав на складності у зв'язку з формуванням нового кабінету. За його словами, представникам партії, які, можливо, складатимуть майбутню урядову коаліцію, вдалося вирішити деякі взаємні непорозуміння, зокрема з економічних питань. Павлек змушений добиватися підтримки Християнського національного союзу, очолюваного Якубовським, який заявив, що співробітництво прем'єр-міністра з комуністами до 1989 року робить неприйнятним призначення Павлека на пост голови уряду Польщі.

* * *

Лідер Громадянської демократичної партії Чехії Клаус зустрівся з керівником Руху за демократичну Словаччину Мечіяром. Обговорювалася доля Чесько-Словацької федерації. Мечіяр добивається суверенітету для Словаччини, а Клаус висловлюється за збереження федерації.

Проблеми

ЯК ЖИТИ ДАЛІ?

Ось уже чотири тижні до Вірменії не надходить газ. Усю енергетику республіки переведено на рідке паливо.

Та, як повідомив начальник управління залізницями Вірменії А. Кандилян, сьогодні в країну замість необхідних дванадцяти тисяч тонн мазуту за добу надходить менше восьми. Річ у тому, що на одній із станцій поблизу грузинського міста Сухумі заблоковані залізничні колії. Населення цієї місцевості таким чином намагалося висловити обурення з приводу вбивства тут (членами якоїсь банди) дитини. Через цю станцію встигло «проскочити» до Вірменії 15 поїздів. Їхнього вантажу (мазуту) вірменським електростанціям вистачить всього на два дні.

Крім того, на території Азербайджану та Грузії ешелони, що направляються в республіку, постійно грабують.

Ара МЕЛІКСЕТЯН.
Єреван.

Світова преса про нас

«МІЛЬЙОННИЙ» ІНТЕРЕС

На думку експертів, Франція надасть Україні «найближчими тижнями» кредити на суму 500 мільйонів франків. Залишається ще врегулювати низку технічних проблем. Ці кошти, призначені для фінансування промислових і сільськогосподарських проектів, будуть «цільовими», а цілі в свою чергу визначатимуться проханнями України.

Після Російської республіки, яка одержала в результаті лютневого візиту Бориса Єльцина до Франції 1,5 мільярда франків на закупівлю обладнання, Україна стала другою республікою колишнього СРСР, яка одержує французькі кредити. Хоча в цій республіці, що народжується, залишається ще багато невизначеностей — вихід з економічної кризи, конверсія оборонної промисловості,— французи приділяють їй все більше уваги: французька компанія страхування й кредиту зовнішньої торгівлі взяла під свою гарантію два проекти вартістю близько 40 мільйонів франків кожен, які передбачають поставку інсектицидів.

Хоча ще передчасно оцінювати, виходячи зі статистики, об'єм франко-української торгівлі і місце французьких підприємств на цьому ринку у 60 мільйонів осіб, експерти, які перебувають у Києві, підкреслюють гарячий інтерес французів до цієї республіки. «Сюди приїздять усі, і багато хто хоче перенести на Україну свою діяльність з Москви»,— зазначають вони, уточнюючи, що, крім великих промислових груп («Ер лікід», «Алькатель», «Рено», «Рон-Пуленк»), включаючи текстильну промисловість (група «Зан'є»), тут працюють і банки («Креді ліонне», «Паризький національний банк» і «Сосьєте женераль»).

«Еко» (Франція).

...міліція нас береже

НА ПОРЯДКУ ДЕННОМУ ЄВРОПИ — ПРОБЛЕМИ НЕПОВНОЛІТНІХ

Як запобігти злочинності неповнолітніх, сприяти розвитку систем підліткової юстиції та визначення програми соціальної реабілітації правопорушників — такі питання розглядалися на Регіональному семінарі представників Центральної та Східної Європи з питань неповнолітніх, які конфліктують із законом.

Семінар організували Міністерство юстиції Румунії та Міжнародна організація захисту дітей за участю Дитячого фонду ООН, Міжнародної асоціації суддів з питань підлітків і сім'ї та Ради Європи.

Своїми думками та пропозиціями щодо розвитку системи підліткової юстиції поділилися кримінологи, суспільствознавці, працівники системи освіти, лікарі, психологи, судді та адвокати. Виступаючі поінформували учасників семінару про порядок вирішення зазначених питань у межах їх національних систем кримінальної юстиції.

Учасники семінару ознайомилися з умовами утримання неповнолітніх правопорушників у виправно-трудовій школі в місті Гаєшті поблизу Бухареста. Для правопорушників віком від 14 до 18 років там організовано обов'язкове навчання для одержання середньої освіти, професійне навчання, у них виховується належне ставлення до праці. Для цього в школі є деревообробне та швейне виробництво, підсобне господарство. Як захід покарання тут застосовуються утримання їх в ізоляторі, заборона відвідування батьками та одержання ними листів. Як заохочувальний захід — дозвіл на проведення свят вдома, частіше відвідування їх батьками.

Із зацікавленням присутні вислухали інформацію делегації України про діяльність Українського фонду міжнародного молодіжного співробітництва та Федерації соціальної допомоги молоді.

Члени делегацій України та Білорусі побували в Академії поліції в Бухаресті. Цей спеціальний навчальний заклад готує фахівців — офіцерів для провідних служб органів поліції країни, випускники отримують диплом про вищу юридичну освіту. Тут читають лекції і проводять практичні заняття не тільки румунські викладачі, а й вчені з інших країн, зокрема США, Франції. Навчальні класи та аудиторії обладнано сучасними технічними засобами, телевізійною технікою. Декан факультету, професор Г. Хісторіану запропонував встановити ділові відносини з аналогічними навчальними закладами МВС України.

Григорій СТЕЛЬМАХ, начальник відділення ГУКР МВС України, учасник семінару.

Вісті з діаспори

СПІЛЬНО СПРИЯТИМУТЬ ПОТРЕБАМ БІЗНЕСУ

Одна з найбільших українських адвокатських фірм у Канаді «Мітчел, Бардин і Залуцький» уклала угоду про співпрацю з аналогічною фірмою в Україні — київською «Зладою». Згідно з угодою, торонтська адвокатська фірма відкриє своє бюро в Києві, щоб сприяти потребам канадського бізнесу і торгівлі в Україні.

З ГАСТРОЛЯМИ В УКРАЇНУ

Молода американська піаністка українського походження, випускниця відомої музичної школи «Джуліард» у Нью-Йорку, Уляна Пінковська під час цьогорічного турне по Європі планує також приїхати з гастролями в Україну. Ця артистка — лауреат конкурсу талантів штату Нью-Джерсі. Вона вже дала кілька концертів у Нью-Йорку та околицях, виступала з півгодинною програмою на телебаченні. В репертуарі Пінковської — твори Баха, Брамса, Гайдна, Шопена та Ревуцького.

НОВА ГУЦУЛЬСЬКА ЦЕРКВА

У передмісті Вашингтона виростає прекрасна споруда — гуцульська церква. Її зводить релігійна громада парафії греко-католицької церкви Святої Трійці. Будівництвом керує відомий столяр і архітектор Юрій Костів. Один із американських журналів так охарактеризував роботу Костіва: «Треба було дуже тужити за своєю землею і любити її, щоб будувати такі церкви».

ПРО ЕВОЛЮЦІЮ НАРОДУ

Українська вільна академія наук (УВАН) у Канаді видала збірник «Тисячоріччя», до якого ввійшли наукові статті, що висвітлюють релігійну та культурну еволюцію українського народу. Серед авторів збірника відомі професори Ю. Книш, О. Баран, М. Брайчевський, Я. Розумний, Б. Стебельський. Вони розкрили такі важливі теми, як заснування Київської Русі, причини прийняття християнства Володимиром Великим, прагнення до об'єднання князівств на Русі в XII і XIII століттях тощо.

ВІДЗНАЧАЮТЬ ЮВІЛЕЙ

Найбільше канадське місто Монреаль протягом 1992 року відзначає своє 350-ліття. Українці провінції Квебек беруть активну участь у святкуваннях, в контексті яких згадуватиметься й 100-річчя перших українських поселенців у Канаді. Адже Іван Пилипів та Василь Єлиняк, припливши кораблем з Європи 7 вересня 1891 року, вперше ступили на канадську землю саме в Монреалі. До 350-річчя Монреаля приурочено також нещодавно видану працю професора Ярослава Рудницького про українські назви в цьому місті.

Й
СТ
біда
ю, і
Зверта-
Бога: «Гос-
істався та-
Показав
здається,
казав Бог;
сіх людей.
найбіль-
Бог.
ей, серед-
чоловік,
айменшого
тився.
ест,— від-
й хрест, і
ся найваж-
ьна втіха
світі важ-
— Ліна
во гнів.
дей. Тих,
ходах, тих,
и. Тих, у
головою,
а б підтри-
у скруті.

РІВНА.
ксандра
ЬКОГО.

У РИНОК — ЧЕРЕЗ... ПОЛІГОН

До уваги уряду

Так-так, саме через полігон. І тільки через нього. Не раз чув таке, готуючи цю публікацію. І від шанованих командирів виробництва, і від поважних вчених. На увазі вони мали, звичайно, полігон не військовий, а — випробний. Той, через який обов'язково проходить, перш ніж потрапити у серійне виробництво, будь-яка машина. Так-от, група одеських науковців і практиків вважає: наша Українська держава щодо отих самих полігонів потрапила в досить скрутну ситуацію. І коли негайно не взятися за виправлення становища, то годі й мріяти про інтеграцію у європейський чи тим паче світовий ринок. Бо навіть саме поняття державної самостійності й незалежності без отих полігонів матиме вигляд ущербного.

— Справді-бо,— розмірковує доктор економічних наук, заступник директора Інституту проблем та економіко-екологічних досліджень АН України В. Степанов,— саме через випробування й сертифікацію своєї продукції реалізується суверенне право будь-якої держави на власний контроль за її якістю й безпекою, на гарантування її властивостей перед покупцями, в тім числі й зарубіжними. Недавно Кабінет міністрів затвердив програму робіт по організації проведення сертифікації продукції у нашій державі, та від документа, навіть найкращого, до реалізації передбачуваних заходів у нас часто-густо відстань чимала. Тож ми і вирішили запропонувати свій варіант прискорення інтеграції України в міжнародну систему випробувань та сертифікації продукції, конкретно — машинобудівної.

Кажучи «ми», В'ячеслав Миколайович має на увазі насамперед свій інститут, виробниче об'єднання важкого кранобудування «Краян» та Державний науково-випробний центр мобільної техніки — всі вони на Одещині. Саме їхні спеціалісти й намалювали переді мною ту досить сумну картину у сфері випробувальних структур, що їх отримала Україна у спадок від колишнього Союзу. Кількісно у нас ніби й немало випробних центрів та полігонів, але ж вони здебільшого — вчорашні моногалузеві підрозділи чи філіали головних московських інститутів, які дбали насамперед про своє оснащення, причому саме за рахунок коштів, що їх заробляли периферійні підрозділи. Останні ж, як правило, залишалися обділеними сучасним устаткуванням. Вони відчувають неабияку фінансову скруту, терплять хронічне виробниче недопостачання, а номенклатура продукції, що ними випробується, вкрай обмежена.

Як результат, більшість діючих в Україні випробних полігонів, центрів, лабораторій не в змозі виконувати сертифікаційну роль на рівні, який би визнавався за рубежем. А без цього яка конкурентоспроможність? Який експорт?

ОДЕСИТИ вже встигли походити коридорами різних міністерств та відомств, зустрічаючи там, бува, і явне нерозуміння важливої проблеми, і прагнення розв'язати її вчорашніми методами. Одні пропонують і далі вклонятися московським центрам, висуваючи при цьому «залізні» аргументи: там, мовляв, і база, й кадри, і досвід, і право визнаної іншими країнами сертифікації, а ми коли ще все те надбаємо. А те, що нашу продукцію оцінюватимуть структури іншої держави, що ми нестимемо при цьому чималі транспортні й матеріально-фінансові втрати, до уваги не береться? Другі, копіюючи практику колишнього Союзу, за те, щоб кожне міністерство, кожне відомство і ледь не кожне підприємство створювали свої моногалузеві випробувальні центри,— нехай невеликі, нехай нашвидкуруч. А якою буде при цьому об'єктивність сертифікації власної продукції, чи не занижуватимуться критерії оцінок? І чи не тому ми досі маємо такий куцій асортимент конкурентоспроможної продукції?

У одеських ентузіастів підхід інший: на основі вже існуючих порівняно благополучних моногалузевих центрів, полігонів, лабораторій за сприяння держави та підприємств-акціонерів створювати міжгалузеві центри по випробуванню й сертифікації продукції.

— Причому робити це треба якнайшвидше,— каже заступник директора Державного науково-дослідного центру мобільної техніки кандидат технічних наук О. Мельник.— І не тільки тому, що в цьому є нагальна державна потреба, а й з огляду на те, щоб не втратити наявні ще ресурси і кадри. Бо потім доведеться починати все з нуля, витрачаючи незрівнянно більше сил і коштів.

Олександр Трохимович знає, що каже. Його тривоги — це тривоги не сторонньої людини. Центр, де працює,— один з небагатьох в Україні, що хоч і був донедавна філіалом союзного НВО тракторобудування, та, завдяки ініціативності й наполегливості його керівників, таки зумів дещо надбати. І ось тепер, формально наче й підвищивши свій статус (за назвою в усякому разі), він, кинутий, по суті, напризволяще, день у день занепадає. Ще донедавна тут випробовували трактори, двигуни до них з багатьох заводів не тільки України, а й Росії, Білорусі, Казахстану, Молдови. Та останнім часом цей потік значно знизився: не бачачи перспективи, дехто з науковців і майстрів-практиків почав шукати інше місце докладання своїх сил та знань. Щоб якось вижити, в центрі почали відкривати допоміжні промисли: ремонтувати легкові автомобілі, надавати населенню побутові послуги, виготовляти апарати телефонного зв'язку і навіть взуття.

І ЦЕ — маючи ще близько півтори сотні наукових співробітників, більш як два десятки кандидатів та доктора наук, кваліфікованих робітників-операторів, готових на високому рівні вести випробування машин та агрегатів, сертифікацію продукції (до речі, три роки тому колектив добився того, що був акредитований на право проведення сертифікаційних випробувань сільськогосподарських тракторів і тракторних захисних кабін, а таке дозволялося не всім подібним філіалам). І це — при наявності добрих полігонів, треків та устаткування для випробування колісних та гусеничних тракторів по всіх параметрах (правда, вже точаться розмови про те, щоб відшматувати частину землі з тих 120 гектарів, що їх займає центр, адже вони, мовляв, віднедавна, із скороченням обсягів випробувань, у нього «зайві»). Нарешті, це — при наявності унікального досвіду, який поціновується не тільки вітчизняним виробництвом (центр ще в статусі філіалу зумів налагодити співробітництво з рядом відомих фірм США, Японії, Австралії, Іспанії, а з деякими із них навіть підписав протоколи про взаємне визнання результатів випробувань; і ось тепер всі оті зв'язки можуть обірватися).

— Отже, ми і пропонуємо, значно розширивши номенклатуру продукції, що підлягала б тут випробуванням і сертифікації, створити на згаданих площах і потужностях міжгалузевий випробний центр,— розповів мені провідний конструктор Українського державного інституту кранобудування С. Полнарьов, один з авторів ідеї.— Там можна було б випробувати й сертифікувати, окрім звичних тракторів, будівельно-шляхові машини, потужні крани різних модифікацій, автотранспортні засоби. Заводи, що їх випускають, мають, як правило, примітивні випробувальні полігони чи треки або й зовсім їх позбавлені. Сертифікувати їх продукцію, отже, сьогодні ніде. А тут можна було б дуже швидко налагодити справу.

ВЛАСНЕ, центр, про який мова, на договірних засадах вже вів випробування продукції кількох машинобудівних підприємств, зокрема — автомобілів ЗІЛ, РАФ, напівпричепів ОдАЗ, вузлів для будівельно-шляхових машин. Але ж ота «непрофільна» діяльність, ніби якась підпільна, бо не дає йому права на остаточний висновок щодо якості й надійності машин, тим паче — на їх сертифікацію. Потрібне державне акредитування центру на таке право. А разом з тим і перегляд його статусу — з багатогалузевого на міжгалузевий.

Для цього, зрозуміло, необхідні відповідні рішення урядових структур. Потрібні й державні субсидії на дооснащення центру, адже справа сертифікації — то справа державна. Хоча, зважаючи на складності в бюджеті, автори пропозиції зовсім не думають усе перекласти на плечі держави, вони вважають, що її вклад міг би обмежитися десь 20—30 відсотками потрібних коштів (до речі, ряд високорозвинених країн саме в таких обсягах субсидує подібні центри). А де візьметься решта? Центр має жити як акціонерне товариство,— вважає, зокрема, генеральний директор Одеського виробничого об'єднання важкого кранобудування «Краян» Г. Кошеленко. Це об'єднання, що першим підписало з центром протокол спільних дій, має намір відмовитися від власного випробувального полігону в рекреаційній зоні на березі Чорного моря з тим, щоб усі випробування перенести туди. Підтримали ідею, заявили про свою готовність співробітничати у тій чи іншій формі і дирекції виробничих об'єднань «Одеський автоскладальний завод», «АвтоКрАЗ», «Одеський завод сільськогосподарського машинобудування», «Південшляхмаш» (Бердянськ), Миколаївського заводу «Дормашина», Прилуцького заводу будівельних машин, ряду інших підприємств. Загалом список тих, хто міг би стати потенційним учасником акціонерного випробувального центру, досить солідний — близько 60-ти підприємств різних галузей машинобудівного комплексу України.

З ЦИМ списком з обгрунтуваннями своєї пропозиції прибічники створення міжгалузевого випробувального центру побували вже в комісіях Верховної Ради України, в Держстандарті, в Кабінеті міністрів, нарешті — у Державного радника України з питань науково-технічної політики. Доводили, переконували, що не лише трудові колективи, заводи й об'єднання, а й держава загалом матиме чималий зиск: економічний, науково-технічний, політичний. Сподіваються, що таки переконали. Отже, тепер очікують реакції — конкретної й ділової.

Чи надовго запасатися їм терпінням?

Георгій ВОРОТНЮК,
власний кореспондент «Голосу України».
Одеса.

Селянський щоденник

Топінамбур — і на корм, і на ліки

Торік колгосп «Зоря» Заставнівського району за рекомендацією науковців Кам'янець-Подільського сільськогосподарського інституту почав вирощувати таку маловідому на Буковині культуру, як топінамбур.

Вона, що підтвердилося дослідами, містить у собі багато цінної лікарської речовини — інсуліну. Раніше цю рослину висівали на території області лише в мисливських угіддях для підгодівлі диких тварин. На щедро удобреному грунті топінамбур сягнув кількаметрової висоти.

— З кожного гектара посіву одержано понад двісті тисяч карбованців прибутку,— розповів голова колгоспу Василь Штефюк.— І це тоді, коли культура обійшлася без особливого догляду. Вона невибаглива, добре росте на неугіддях, не боїться хвороб і шкідників. Для виготовлення інсуліну фармацевти використовують тільки бульби. Стебла ми згодовуємо в подрібненому вигляді худобі. Крім того, з них виходить чудовий силос, який не поступається кукурудзяному. Навіть у торішніх не дуже сприятливих умовах колгосп зібрав по 600 центнерів зеленої маси з кожного гектара.

Обласне управління рекомендувало господарствам Буковини звернути увагу на цю прибуткову культуру. Особливо тим, які розташовані в передгірній зоні, де обмаль родючих земель.

Василь БАБУХ,
власний кореспондент «Голосу України».
Чернівецька область.

Кримська трагедія

ПОЧИНАЮЧИ з другої половини XVIII століття, в керівних колах Російської імперії визріває тверде переконання в можливості загарбання Криму. Проте реалізація цих задумів наштовхнулася на ряд серйозних перешкод. Було очевидним, що приєднати Крим до Росії можливо тільки шляхом переможної війни з Туреччиною або, як її тоді іменували, Портою. Досягти ж перемоги у війні з турками можна було тільки за активної участі в ній Запорозької Січі. Запорожці ж на чолі з кошовим П. Калнишевським виступали проти війни з кримським ханом. Про це ж свідчить і донос на кошового отамана запорозького старшини П. Савицького, в якому той повідомляв імператрицю в 1767 році, що Калнишевський зрадив інтереси Росії, віддавши наказ Запорозькому війську, як писав доносчик, бути готовим до війни з Росією і «выбрав в войске добрых 20 человек, готов послать к турецкому императору с прошением принять под покровительство».

До того ж П. Калнишевський домагався, щоб Україна була відновлена в кордонах, які були зафіксовані у договорі Б. Хмельницького. Його всіляко намагалися заспокоїти, пообіцявши, що війни з Кримом не буде, а тільки з Туреччиною, аж всі кордони України буде підтверджено. Це лукавство дало змогу привернути запорожців на свою сторону, використати їх у війні з турками.

Воєнні дії розпочалися в 1768 році. Найактивнішу участь в боях, особливо за укріплення на чорноморському узбережжі, взяло запорозьке військо. Воно блискуче справилося з поставленим завданням, про що і повідомляв генерал-фельдмаршал П. О. Рум'янцев імператрицю. Кошовий і старшина отримали царські нагороди, відзначалися полководські здібності «генерала П. Калнишевського». Проте ситуація міняється, коли запорожці відмовились виступити проти кримського хана Гірея, який 1769 року напав на південні області. Ще більше роздратування С.-Петербурга викликав дозвіл запорожців вступити татарам на територію Запорожжя і залишитися на зимівлю. Це стало приводом для демаршу російського посла О. Обрескова на переговорах у Бухаресті в 1772 році. Він звинуватив Туреччину, що вона дозволила татарам два роки зимувати на запорозькій території. Катерина II намагалася всіляко зашкодити добрим стосункам між Запорожжям і Кримом, а також переконати хана у тому, що Росія не прагне приєднати Крим, а лише хоче, щоб він став незалежною державою. Цього врешті-решт вдається досягти губернатору Слобідської України Є. Щербиніну, посланому для переговорів у Крим.

Після того, як Є. Щербиніну вдалося спровокувати виступ ногайської орди проти кримського хана 72 року, він вимушений був підписати договір і проголосити Декларацію про державне відокремлення Криму від Туреччини, чого і добивалася Росія. В 1774 році був підписаний Кючук-Кайнарджийський договір між Росією і Туреччиною. Стаття третя договору присвячена питанню визнання незалежності Криму. В ній проголошувалось і закріплялось таке: «Все татарские народы: крымские, буджатские, кубанские, едисанцы, жамбуйлуки и едичкулы без изъятия от обеих империй имеют быть признаны вольными и совершенно независимыми от всякой посторонней власти, но пребывающими под самодержавною властью их хана Чингисского поколения, всем татарским обществом избранного и возведенного, который да управляет ими по древним их законам и обычаям, не отдавая отчету ни в чем никакой посторонней державе».

Отримавши за мирним договором вихід до Чорного моря, Росія тільки наполовину виконала своє завдання щодо Криму, добившись визнання Туреччиною його незалежності. Головна мета — повне і безроздільне панування в Криму — відсунулася поки що на пізніший час. І чи не найбільшою перепоною на шляху до цього тепер була не стільки Порта, скільки Запорозька Січ. Імператорський двір розумів, що загарбати Крим можна тільки за умови знищення Січі. І в договорі 1774 року з Туреччиною закладається юридична основа, яка мала б унеможливити відхід козаків на територію Туреччини. З цією метою російська сторона вносить до договору такий пункт: «Если по заключении сего трактата и по размене ратификацией некоторые из подданных обеих империй, учиня какое-либо тяжкое преступление, преслушание, или прибегнут к одной из двух сторон, таковые ни под каким протектом не должны быть приняты, ниже охранены, но беспосредственно должны быть возвращены или по крайней мере выгнаны из области той державы, в коей они укрылись».

Отже, маючи в руках такі козирі, Катерина II могла тепер приступити до операції по знищенню Запорозької Січі, цієї християнської демократичної республіки — останнього оплоту незалежності України. Ця варварська акція відбулася 5 червня 1775 року, коли царське військо, що поверталося з походу на Туреччину, під проводом генерала Текелія розорило і знищило Запорозьку Січ. Кошового Запорозького Коша Петра Калнишевського було підступно заманено в пастку і заарештовано, а потім переправлено і ув'язнено в Соловецькому монастирі, де він і загинув.

Тим часом у Росії генерали і можновладці один поперед одного складають і обгрунтовують свої плани загарбання і освоєння Криму, знаючи наміри Катерини II та її оточення. Чи не найвідвертіша позиція російського царизму щодо подальшої долі Кримського ханства висловлена в «Рассуждениях Российского патриота о бывших с татарами делах и войнах и способах служащих к прекращению оных навсегда» дипломата катерининського часу Бакуніна, які він подав на ім'я всемогутньої імператриці. Тут викладена, власне, ціла «програма», суть якої полягала в тому, щоб, посваривши татар між собою, оволодіти Кримом. Потім заселити його українцями, а потім на добре обжиті місця поселити росіян з центральних губерній Росії. Тим самим це ще більше ослабить Україну, або, як тоді мовилось, «Малоросію» і посилить її русифікацію. Цей план доволі успішно виконувався в усі часи, про що є маса неспростованих документів. Та це тема для окремої розмови. Що ж стосується кримських татар, то цей, з дозволу сказати, дипломат пропонував цинічну форму їх геноциду — «татар вон из Крыма».

План «вільного» обходження з «інородцями», видно, сподобався Катерині II. За її розпорядженням у 1778 році генерал О. В. Суворов виселив з Криму в лічені дні 40 тисяч аланів, що отатарились. Як пише історик П. Нікольський, вони були «розміщені в Маріупольському повіті Катеринославського намісництва».

Тим часом П. Рум'янцев, інші генерали підштовхують імператорський двір до рішучих кроків, спрямованих на остаточне загарбання Криму. В 1783 році Росія, порушивши умови Кючук-Кайнарджийського договору, заявляє про включення Криму до складу імперії.

Це привело до ускладнення у відносинах з Туреччиною. В серпні 1787 року розпочалася нова російсько-турецька війна. На півдні формувались Українська і Катеринославська армії; в складі яких були українські полки, реорганізовані з козачих у регулярні. Про кількісний склад цих армій канцлер Росії князь О. Безбородько висловив таку думку: «В Малой России считается казаков, карабинерные полки содержащих, и бывших за монастырями поселян, наполняющих Малороссийский гренадерский полк, около 500000 душ».

А ось інший документ того часу: «Записки» графів Остермана і Безбородька про умови укладання миру з Туреччиною та про політику Росії по відношенню до європейських держав, що були прочитані в Державній Раді 16 грудня 1788 року. «Желательно было бы,— викладають свою позицію обидва поважні члени Ради,— чтобы Очаков прежде открытия негоциации (дипломатичних переговорів.— **В. Ч.**) достался в наши руки; ибо мы тогда могли бы настоять всемерно, дабы уступки сея крепости с ея уездом и положение границ по реку Днестр выговорены были в замену убытков наших и в цену возвращения части Молдавии, армиею Украинскою занятой... В-четвертых, принять во внимание настоящее армии Украинской, дабы оная в случае особенного мира императорского, при обращении со стороны визиря **всей его армии** (підкреслено нами), не была притеснена». Коментарі, як мовиться, зайві.

Втрата татарами своєї незалежності супроводжувалася цілим рядом великих суспільних потрясінь на півострові: війнами, вторгненням іноземних військ на півострів, міжусобною боротьбою, репресіями, розрухою. Все це негативно позначилося на становищі кримськотатарського населення. Дослідники вважають, що на час насильницького приєднання Криму до Росії на півострові налічувалось до 400 тисяч населення.

В умовах розрухи, голоду, епідемій чуми, жорстокої військової диктатури, встановленої імперською владою в Криму, стихійно виникла татарська еміграція до Туреччини, що призупинилася лише на початку XIX століття. Насильна депортація християн з півострова, про що вже йшлося, масова втеча татар до Туреччини в кінцевому підсумку призвели до скорочення населення на цілих 75 відсотків від своєї попередньої кількості. В січні 1787 року, за наказом Потьомкіна, з Криму вигнали всю татарську адміністрацію, що там залишалась. А останнього хана Шагін-Гірея, який повірив солодким обіцянкам імперських дипломатів «про незалежність», депортували. Йому запропонували «на вибір» російські міста: Калугу, Воронеж або Орел.

Крим спорожнів. Відсутність місцевого населення поставила у надзвичайно скрутне становище армію. Їй ніде було взяти продовольство і фураж. Вона не могла впоратися із завданням, яке перед нею поставив уряд, по відбудові краю. Справа в тому, що Росія, намагаючись заспокоїти європейських сусідів і переконати, що Крим приєднано до її володінь з єдиною метою цивілізувати місцеве «дике» населення, запросила вищих урядових осіб цих держав самим переконатись у цьому. Крім того, було зроблено серйозний територіальний відкуп Пруссії та Австрії. Все це мало заспокоїти Європу і зберегти російський престиж. І ось Потьомкіну було віддано наказ почати терміново розбудову півдня України і Криму по шляху, яким повинна була проїхати Катерина II з високим почтом. Фаворит імператриці Потьомкін вирішив учинити величезну містифікацію: побудувати вздовж доріг, де мали проїхати високі короновані особи, більш-менш пристойні будинки, а далі — картонні міражі сіл. Так увійшов в історію вислів «Потемкинские деревни». Насправді це був страшний злочин, скоєний сановним царедворцем. Ось як пише про це граф Ленжерон, що пізніше був правителем південних областей: «Надо сказать, они (т. е. «деревни».— **В. Ч.**) были созданы тиранией и страхом и разорением нескольких провинций. Из населенных губерний Малороссии и тех мест, по которым не следовала государыня, все население было пригнано в эти пустыни; **тысячи деревень** (підкреслено мною.— **В. Ч.**) были на это время выселены и все их обитатели со всеми стадами препровождены на разные намеченные станции.

Их заставили спешно строить искусственные деревни на ближайших берегах Днепра и фасады деревень в отдалении. Когда государыня проезжала, всех этих несчастных **гнали обратно** (підкреслено мною.— **В. Ч.**) многие умерли вследствие такого переселения... Будучи 30 лет спустя губернатором этих провинций, я мог удостовериться в истинности этих подробностей, показавшихся мне сначала невероятными»[1]. Абсурдно, але факт: українських селян, яких пригнали сюди, звичайно, тут не залишили, а погнали назад. Заселення півдня і Криму українцями не входило у плани царського уряду. Все робилося для того, щоб заповнити півострів переважно росіянами. Але через небажання росіян виїжджати на освоєння не дуже придатних для цього земель цей план провалився. І тоді царський уряд дає згоду на переселення до Криму «малоросів», але з Правобережжя, тобто з територій, що були під владою Польщі, а не тих, що межували з колишнім ханством і мали з Кримом міцні культурні і економічні зв'язки. Продовжується царизмом і політика переселення в Крим росіян та іноземців (болгар, греків, німців, чехів, поляків тощо). Як свідчать статистичні дані, росіяни поселялися в основному в містах (до 1917 року вони становили 60,4 відсотка міського населення Криму). Українці ж здебільшого поселялися в сільській місцевості. За переписом 1897 року, що проводився по всій території Російської імперії, українці в Таврійській губернії становили більшість у порівнянні з іншими етнічними групами. Вони становили 42,2 %, росіяни — 27,9 %, татари — 13,0 %, німці — 5,4 %, євреї — 3,8 %, болгари — 2,8 % та інші. Цікаво, що Крим спочатку з 1784 року входив до створеної Таврійської області, до складу якої увійшли, крім нього, ще й Тамань і землі на півночі від Перекопу аж до Катеринославського намісництва. 1796 року територія Таврійської області увійшла до складу Новоросійської губернії. Але незабаром, в 1802 році, було створено самостійну Таврійську губернію з вісьмома повітами — трьома материковими (Бердянським, Дніпровським, Мелітопольським) і п'ятьма кримськими. В одній із своїх дореволюційних статей Й. Сталін резонно наголошував: «Царизм навмисне заселив кращі кутки окраїн колонізаторськими елементами для того, щоб відтіснити місцеві національні маси у гірші райони і посилити національний розбрат».

Після революції 1917 року, ставши незабаром на чолі радянської імперії під назвою СРСР, він сам успішно застосовує колонізаторські методи, створюючи то тут, то там різні національні анклави, навіть депортуючи цілі народи, тобто «творчо» удосконалює колонізаторську імперську політику. Ці міни уповільненої дії сьогодні вибухають в різних місцях колишнього СРСР, втягуючи народи в братовбивчі конфлікти, серйозно уповільнюючи процес становлення незалежних держав і ставлячи під загрозу здобуту народами державність. Про це з усією очевидністю свідчать відомі події у Нагірному Карабасі, в Придністров'ї, в країнах Балтії, а також проблема Криму й тісно пов'язане з нею питання Чорноморського флоту.

Василь ЧУМАК,
кандидат історичних наук.

[1] М. Н. Ковалевский. Путешествие Екатерины Второй в Крым. М.: 1916, с. 33.

«Cito!»

НЕ В ГРОШАХ ЩАСТЯ, А В... ХРЕБЦЯХ

Хто її тільки не лікував! До Валерія привели, коли будь-які надії поставити на ноги були втрачені. А виявилося: з нього й треба було починати. Тобто, може, не з нього особисто, але зі спеціаліста його профілю — спеціаліста з мануальної терапії. Валерій допоміг позбутися хворій болю у хребті, але хто поверне їй тепер здорову печінку, нирки і серце, виведені з ладу медикаментозним лікуванням?

Будь-яке обстеження хворого повинне включати в себе огляд спеціалістом з мануальної терапії, вважає Валерій Соколовський. Та ось питання: де взяти таких спеціалістів? Мануальній терапії у медичному інституті не навчають. А не всякому, хто має хист, трапляється така баба Галя, яка зустрілася йому.

Так, до свого покликання Валерій прийшов зовсім випадково. Відпочивав у селі на Житомирщині. Господиня дому, де зупинився, славилась як костоправ. Зацікавився. Вона не крилася, навчила деяким прийомам. Потім це дуже стало у пригоді в армії, у спортроті. У штангістів одвічні неприємності з хребтом, і його просили допомогти. Це були далекі підступи до сьогоднішньої професії. Відслуживши належне і закінчивши інститут фізкультури, Валерій працював тренером з боксу у сільськогосподарській академії, коли стало відомо: в Київ приїжджають два професори з Китаю, набиратимуть дві групи для навчання мануальної терапії. Через півроку отримав документ, який засвідчував право на практику.

Уперше побачивши Валерія Соколовського, я, зізнатися, здивувалася його професійному вибору: такий тендітний, і руки майже дівочі — як же справляється з навантаженнями? А потім побачила його в роботі і все зрозуміла. Ось пальці легко пройшлися по хребту... Банки, масаж... Та ніякий він не костоправ!

— Методики, за якими я працюю, і не передбачають грубих прийомів,— пояснює Валерій.— Моя справа — робота з тілом, а не насилля над ним. Розігріваю м'язи, надаю їм еластичності — тобто створюю умови для нормалізації положення дисків. А далі все відбувається саме собою: отримуючи нормальне живлення, перестають страждати нервові закінчення, що давали болісні імпульси в різні органи.

До 40 процентів пацієнтів Соколовського приходять до нього з «нирками», дуже багато — з «печінкою», не кажучи про тих, хто мучиться головним болем. Показують медичні картки і дуже дивуються, коли нескладні, на перший погляд, маніпуляції позбавляють від застарілої недуги. На жаль, ми такі неграмотні в медичному відношенні, що не всі знаємо, що означає навіть сам термін «мануальна терапія» — і в рекламі, котра висить на дверях, за якими приймають спеціалісти центру «Медик», доводиться уточнювати: «вправлення дисків». Та в якій рекламі розповіси, якої безлічі хвороб оце саме «вправлення» може позбавити? Мабуть, це повинні робити медики, яких давно час серйозно вчити мануальної терапії...

А доки цього нема, мені залишається повідомити наших читачів, котрі потребують допомоги такого спеціаліста, його адресу: Київ, вул. Володимирська, 47 — і телефон: 484-45-49. Лікуйтеся на здоров'я!

Марина ДЯТЛОВА,
оглядач з питань охорони здоров'я.

Спорт

ЯРМАРОК ПРОЙДЕ У «ФОРУМІ»

Хокей

Днями зустрів американського бізнесмена Ігоря Чередниченка. Він разом із своїм канадійським партнером Віталієм Шевченком налагодив випуск у Києві пива «Золоті ворота», яке користується вже неабияким попитом в Україні.

Але обидва заокеанських українці займаються ще й хокейними справами. Свого часу Віталій Шевченко зробув чимало для того, щоб до НХЛ потрапили Володимир Крутов, Дмитро Христич, Олександр Годинюк.

— Віталій недавно дзвонив з Монреаля,— розповів І. Чередниченко.— Там, наступної неділі у всесвітньовідомому спортивному палаці «Форум» пройде традиційний хокейний ярмарок. Хокеїстів, які стоять на «драфті» (спеціальному клубному списку НХЛ), будуть вибирати менеджери й тренери. Цікава деталь: найслабкіші клуби за підсумками попереднього сезону мають пріоритетне право вибирати собі найсильніших гравців, які стоять на «драфті». Це насамперед «Шаркс» (Сан-Хосе), дебютанти ліги — «Тампабей» і «Лайт Нінз». Менеджер останнього легендарний Філл Еспозіто, за нашими даними, запросив до свого колективу Володимира Крутова, справи якого останнім часом були не найкращими. Він виступав у Швейцарії.

На монреальському хокейному торговиську буде виставлено цілу групу гравців із країн, які були республіками в колишньому Союзі. Це московські динамівці Назаров, Климович, Яшин, Каспарайтіс і Брилін з ЦСКА, Гончар («Сибір»), Желток («Динамо» — «Старз», Рига), Копоть («Трактор») та ще ряд спортсменів. І серед них 18-річний захисник київського «Сокола» Олександр Алексєєв — чемпіон світу серед юніорів.

— Хто ж претендує на Сашка?

— Звичайно, «Шаркс», а ще «Монреаль Канадієнс» і особливо «Бостон Брюїнз» та «Вашингтон Кепітелз». Скажу по секрету, не виключено, ще кілька гравців з Києва мають шанси здобути прописку в НХЛ. Але не поспішатимемо...

...А тим часом надійшла інформація про розиграш Кубка європейських чемпіонів, яка, гадаю, викличе інтерес у шанувальників хокею в Україні.

Переможці першостей 26 країн Європи візьмуть участь у розиграші Кубка чемпіонів-92. До речі, це рекордне число в історії турніру. Для визначення восьми фіналістів, які з 26 по 31 грудня в Дюссельдорфі (Німеччина) розіграють почесний приз, буде проведено шість чвертьфінальних і три півфінальних турніри. Перші пройдуть з дев'ятого по одинадцяте жовтня, а півфінали — з 13 по 15 листопада. Московське «Динамо» розпочинає боротьбу з півфіналу. За почесний приз цього разу сперечатимуться ряд нових команд і серед них «Сокіл» (Київ), який почне змагання з чвертьфіналу.

Українські хокеїсти за суперників матимуть клуб «Освенцім». з Польщі і чемпіона Литви команду «Інкарас». Цей турнір гратиметься на польських ковзанках.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

З ПОТОКУ ПОВІДОМЛЕНЬ

Шахи. На жаль, збірна України поступилася у восьмому турі Всесвітньої шахової олімпіади, що проходить у Манілі, спортсменам Росії (1:3). На першій дошці Каспаров переміг Іванчука, який за рейтингом вважається другим гросмейстером світу. Чорні зробили дві нічиї: на 2-й дошці (Білявський — Халіфман) і 4-й (Новиков — Дрєєв), а білі отримали перемогу — на 3-й дошці Долматов виграв у Романишина.

А от жіноча збірна України продовжує лідирувати. У неї 18,5 очка (одна відкладена партія). У команди Китаю — 17 очок, Грузії — 16. У восьмому турі наші дівчата взяли гору над збірною Німеччини — 1,5:0,5.

Регбійний сезон в розпалі. У вищій лізі національного чемпіонату лідирує київський «Політехнік», який набрав 33 очка. Його переслідує інший клуб з Києва «Фенікс» — 23 очка. У 12-му турі лідери зустрічалися між собою. Перемогли політехніки — 21:13.

На знімку: момент одного з матчів чемпіонату в першій лізі.

Фото Миколи БОЧКА.

У НАЦІОНАЛЬНОМУ БАНКУ

Національним банком України 18 червня 1992 року встановлюються наступні курси карбованця і купона до іноземних валют.

за одиницю іноземної валюти	ринковий	офіційний
100 австралійських доларів	6427-00	42-51
100 австрійських шилінгів	769-00	5-09
100 англійських фунтів	15782-00	104-38
1000 бельгійських франків	2631-00	17-40
100 німецьких марок	5413-00	35-80
100 голландських гульденів	4809-00	31-81
100 датських крон	1404-00	9-28
10000 італійських лір	715-00	4-73
100 канадських доларів	7139-00	47-22
100 норвезьких крон	1384-00	9-15
100 доларів США	8500-00	56-22
100 фінських марок	1987-00	13-14
100 французьких франків	1607-00	10-63
100 шведських крон	1498-00	9-91
100 швейцарських франків	5985-00	39-58
1000 японських ієн	672-00	4-44
100 екю	11091-00	73-36
1000 іспанських песет	859-00	5-68
1000 грецьких драхм	445-00	2-94
100 ірландських фунтів	14465-00	95-68
100 ісландських крон	149-00	0-99
1 кувейтський динар	294-73	1-95
1000 ліванських фунтів	48-00	0-32
1000 португальських ескудо	638-00	4-22
100 сингапурських доларів	5242-00	34-67
1000 турецьких лір	13-00	0-08

Комерційні курси клірингових валют по угодах, підписаних до 01.12.91 року

100 доларів США по розрахунках із Афганістаном	56,22
100 доларів США по розрахунках із Іраном	56,22
100 англійських фунтів по розрахунках із Єгиптом	260,95
100 англійських фунтів по розрахунках із Сирією	104,38
100 індійських рупій по розрахунках із Індією	3,15

Валютний коефіцієнт купона до карбованця при здійсненні неторговельних операцій складає 1,0 при продажі по неторговельних операціях приймається готівка в рублях та купонах і розрахункові чеки ощадбанку.

На чорному ринку

МОСКВА ГАРАНТУЄ ПАДІННЯ ДОЛАРА, А ВІН ПРОДОВЖУЄ СТОЯТИ

Незважаючи на постійні заяви Центрального банку Росії та уряду про створення фонду стабілізації рубля, в зв'язку з чим у «білокам'яній» очікується різке падіння курсів ВКВ, на чорному ринку столиці України за минулий тиждень помітної зміни курсу долара не відбулося. Ось уже три місяці ціна американського долара тримається при скупці на рівні 130—133 рублів, при продажу — 135—140.

Інші ВКВ також застопорилися на рівні, на 15—20 відсотків вищому, ніж їхні ринкові курси, встановлені Національним банком України і вперто не хочуть ані падати, ані підніматися.

Звичайно, щодо рубля ця стагнація позитивна, сталість курсу за останні місяці значно пожвавила роботу різного роду бірж. А от купон, як ми і прогнозували, і що не може не хвилювати (звісно, простих громадян, а не уряд), й надалі продовжує «копати собі могилу». За цей тиждень його акції впали на три-чотири пункти щодо рубля.

На чорному ринку його беруть неохоче і з задоволенням обмінюють на 80 «московських» копійок (навіть нові російські купюри в 200, 500 та 1000 рублів, які не приймають до оплати банки України, мають тут неабияку популярність).

Щодо прогнозу на наступний тиждень, з певністю можемо сказати, що купон знову впаде (отже, вигідно купувати долари за купони), а рубль іще постоїть на попередньому рівні. А от на майбутнє..? Навіть на найближче..? З попереднього досвіду знаємо, що за наших умов, коли в будь-який день можуть раптом підняти ціни, змінити уряд чи випустити якийсь новий сурогат грошей, прогнозувати — це все одно, що тицяти пальцем в небо

Андрій БОЄЧКО,
спеціальний кореспондент економічного відділу «Голосу України».

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 252047 Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-89-61, 441-89-46; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-44.

Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

Рукописів не повертаємо.

За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Загальний тираж 419346.

Комбінат друку видавництва «Преса України», 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Зам. 0311113.

1 2 3 4 5 6 7 8 9